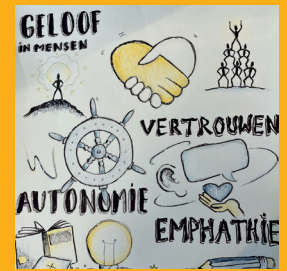

Jaarverslag PCBO Apeldoorn 2021

Overzicht van de scholen van PCBO Apeldoorn

Overzicht van de scholen van PCBO Apeldoorn (2021)

Naam school	Website school
PCBO De Diamant De Beemte	diamant.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Diamant Het Kristal	diamant.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Diamant Het Rooster	diamant.pcboapeldoorn.nl
PCBO Emmaschool	emma.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Fakkel	fakkel.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Gong	gong.pcboapeldoorn.nl
PC Daltonschool Ichthus	ichthus.pcboapeldoorn.nl
PCBO Het Kompas	kompas.pcboapeldoorn.nl
PCBO Koningin Wilhelmina	kws.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Korenaar	korenaar.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Kring	kring.pcboapeldoorn.nl
PC Jenaplanschool De Ontdekking	deontdekking.pcboapeldoorn.nl
PC Montessorischool Passe-Partout locatie centrum	passepartout.pcboapeldoorn.nl
PC Montessorischool Passe-Partout locatie Kerschoten	passepartout.pcboapeldoorn.nl
PCBO Prinses Juliana	prjuliana.pcboapeldoorn.nl
PCBO Prinses Margriet	prmarginet.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Ploeg	ploeg.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Regenboog - Osseveld	regenboog.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Regenboog - Woudhuis	regenboog.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Sjofar	sjofar.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Sjofar – Prinses Beatrix	beatrix.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Terebint	terebint.pcboapeldoorn.nl
PCBO De Wegwijzer	wegwijzer.pcboapeldoorn.nl
PC Daltonschool Willem van Oranje	wvo.pcboapeldoorn.nl
IKC Spreng Ugchelen	sprengugchelen.pcboapeldoorn.nl

Contactgegevens PCBO Apeldoorn

Bestuursnummer 82526

Jean Monnetpark 27

7336 BA Apeldoorn

[055] 5 22 44 77

info@pcboapeldoorn.nl

www.pcboapeldoorn.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
A. Bestuursverslag	7
1 Over PCBO Apeldoorn	7
1.1 Wie zijn wij?	7
1.2 Visie, missie en kernwaarden	7
1.3 Strategisch meerjarenbeleidsplan	8
1.4 Organisatie	9
1.5 Bestuur, toezicht en governance	10
1.6 De (gemeenschappelijke) medezeggenschap	13
1.7 Toegankelijkheid en toelating	14
1.8 Samenwerking en verbonden partijen	14
1.9 Klachtenbehandeling	15
1.10 Governance, toezicht en horizontale dialoog	15
2 Onderwijs en kwaliteit in 2021	16
2.1 Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg	16
2.2 Doelen en resultaten	18
2.3 Onderwijs in coronatijd	18
2.4 Passend onderwijs	20
2.5 Ondersteuning van hoogbegaafde kinderen	21
2.6 Kansengelijkheid	21
2.7 Onderwijsresultaten	21
2.8 IKC-ontwikkeling	22
2.9 Sociale veiligheid leerlingen	22
2.10 Toekomstige ontwikkelingen	22
3 Personeel & professionalisering	23
3.1 Doelen personeel en professionalisering	23
3.2 Strategisch personeelsbeleid	23
3.3 Groeien; persoonlijk en als team	24
3.4 Oppakken van onze geformuleerde acties medewerkersonderzoek	24
3.5 Invloed corona op ontwikkeling	24
3.6 Focus op meer duurzame inzetbaarheid	25
3.7 Formatieontwikkelingen	26
3.8 Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt	26

4	Huisvesting & facilitaire zaken	27
4.1	Doelen faciliteiten en huisvesting	27
4.2	Nieuw meerjarenonderhoudsplan	27
4.3	Nieuwbouwprojecten	28
4.4	De (bouw)blik verder vooruit	28
4.5	Planmatig onderhoud, verbouw en renovatie	29
4.6	Klein onderhoud: meldingen gedigitaliseerd	29
4.7	Aandacht voor een beter binnenklimaat	29
4.8	Vier schoolpleinen 'vergroend'	30
4.9	Zon op het schooldak	30
4.10	Permanent (samen)werken aan veilige, schone scholen	30
5	Financieel beleid	31
5.1	Doelen en resultaten	31
5.2	Opstellen meerjarenbegroting	32
5.3	Toekomstige ontwikkelingen	32
5.4	Investeringsbeleid	32
5.5	Treasury	32
5.6	Nationaal Programma Onderwijs	33
5.7	Allocatie van middelen	33
5.8	Onderwijsachterstandenmiddelen	34
5.9	Prestatiebox	34
5.10	Continuïteitsparagraaf	35
6.	Verantwoording van de financiën	42
6.1	Staat van baten en lasten	42
6.2	De balans	46
6.3	Financiële positie	47
B.	Jaarrekening	48
7.	Jaarrekening 2021	48
7.1	Balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming)	48
7.2	Staat van baten en lasten over 2021	50
7.3	Kasstroomoverzicht 2021	51
7.4	Grondslagen voor de jaarrekening	52
7.5	Toelichting op de balans	55
7.6	Model G Verantwoording subsidies	61
7.7	Verslag inzet middelen project Brede School (project gemeente Apeldoorn)	62
7.8	Niet in de balans opgenomen verplichtingen	62
7.9	Toelichting op de staat van baten en lasten	63
7.10	Bijlagen jaarrekening	74

Voorwoord

Voor u ligt het bestuursverslag van PCBO Apeldoorn over het kalenderjaar 2021. Het was het jaar waarin we te kampen hadden met twee grote externe ontwikkelingen, die ook nog eens tegen elkaar in werkten: het coronavirus en het lerarentekort - beiden met hun gevolgen voor de continuïteit en de kwaliteit van het onderwijs. Dat wij ons onderwijs onder deze moeilijke omstandigheden draaiende kunnen houden, komt door de inzet van onze leraren, hun leidinggevend en de mensen, die hen bij dat werk ondersteunen. Met elkaar hielden we ons doel voor ogen: kinderen de mogelijkheid geven te leren. Daarvoor doen we wat nodig is binnen de grenzen van het mogelijke. Dat kostte en kost veel energie.

We hebben gemerkt dat werken in en aan de crises zich lastig verhoudt tot "gewoon het werk doen" én ook nog nadenken over de toekomst met al z'n uitdagingen. Dit jaarverslag toont hoe we dat met vallen en opstaan hebben gedaan.

Dat we er in 2021 toch in geslaagd zijn aan die toekomst te werken, maakt ons trots. We hebben meer geleerd van elkaar door waarderende audits in te zetten. Het onderwijs werd meer passend en persoonlijker door bijvoorbeeld een flexibele plusvoorziening voor meerbegaafde kinderen van groep 5 tot en met 8 in te stellen.

Met de onderwijsinspectie hebben we een gesprek gevoerd over onze visie op een betere organisatie van het onderwijs; de belangrijke succesfactoren zijn voor ons minder lesuren voor kinderen (waar dat kan) én meer aandacht voor leren van elkaar binnen en tussen scholen.

Met ons personeel voeren we waarderende gesprekken met als doel te laten groeien wat goed is en te dromen over wat beter kan, om daar concrete acties aan te verbinden. Daarmee sturen we weg van de klassieke gesprekkencyclus en zijn we op weg om het elke dag een stapje beter te doen.

Ons onderwijs wordt gefaciliteerd door goede gebouwen (zonnepanelen, ventilatie, renovatie en nieuwbouw) en faciliteiten (meer ICT, Chromebooks). Kinderen kregen betere speelruimte door de vervanging van schoolpleinen door groene speelterreinen.

Dit jaarverslag toont ook aan dat de toekomst die zich aandient vraagt om duidelijke focus, minder fragmentatie en meer verbinding. We willen het goede behouden, maar ook stoppen met dingen die ons misschien nog wel dierbaar zijn, maar die niet meer dienstbaar aan die toekomst. Met het verleden voor ogen stappen we die toekomst verder in. Een toekomst waar de gevolgen van het lerarentekort elke dag meer voelbaar zijn, maar ook waar we erop kunnen blijven vertrouwen dat we er voor elkaar zijn. Dat heeft 2021 ons laten zien.

We spelen in 2021 onze rol in de breedte: in gesprekken met de gemeente Apeldoorn, door agenda - bepalend te zijn, door actief te zijn in de sectorraad en door deel te nemen aan collegiale overleggen. Zo hopen we vanuit onze bestuurlijke rol bij te dragen aan de fundamentele dialoog over de toekomst van ons onderwijs. Ook in de periode die voor ons ligt gaan we daar graag mee door.

Esther Kopmels en Jan Boomsma

**We zochten en vonden directeuren
en locatieleiders voor onze scholen.
#topwerkgever**

**Blijf niet zitten!
Ontwikkel jezelf.**

1. Over PCBO Apeldoorn

Waar staan wij voor? Hoe ziet onze organisatie eruit en hoe geven wij vorm aan governance? Waarop focussen we ons met ons strategisch beleid? Met wie werken wij samen? In dit hoofdstuk meer over PCBO Apeldoorn.

1.1 Wie zijn wij?

Wij zijn een christelijke onderwijsorganisatie met 25 basisscholen in Apeldoorn. Elke school heeft een eigen karakter en identiteit, zodat kinderen en ouders bij ons altijd een school vinden die bij hen past. Onze visie en missie vormen onze gemeenschappelijke basis.

1.2 Visie, missie en kernwaarden

Visie

Vanuit een positief mensbeeld bouwen wij met elkaar aan onderwijs dat op het kind is gericht. Wij benaderen onze leerlingen, medewerkers en partners vanuit een positieve, ontwikkelingsgerichte grondhouding en dragen bij aan welzijn en geluk in opleiding, werk en leven.

Missie

Wij bieden kinderen op onze basisscholen in Apeldoorn en omgeving betekenisvol en toekomstgericht onderwijs aan. Dit doen wij nu, morgen en de komende jaren. Vanuit onze visie en missie is onze belofte aan (toekomstige) leerlingen: "Je kindertijd – van je geboorte tot de middelbare school is niet zomaar een periode. Het is een tijd waarin je de basis krijgt voor de rest van je leven. Hoe je denkt. Hoe je speelt. Hoe je omgaat met anderen. Wat je droomt en ervaart. Wat je wilt bijdragen. Je bent bijzonder en je mag worden wie je bent. Wij geven je ruimte voor (persoonlijke) ontwikkeling. Met onze aandacht, ondersteuning, kennis, ervaring en christelijke inspiratie leer je jezelf ontwikkelen, in relatie met anderen. Vanuit deze basis leer je navigeren en je weg vinden. Zo kun je jouw waardevolle bijdrage leveren aan onze toekomst."

Kernwaarden

Deze vijf kernwaarden geven richting in ons werk:

- Geloof in mensen;
- Inspiratie;
- Vertrouwen;
- Empathie;
- Autonomie.

PCBO De Ploeg krijgt een nieuw schoolgebouw. In 2021 was het zover en ging de schop in de grond. Na de zomervakantie 2022 starten we in het nieuwe gebouw.

1.3 Strategisch meerjarenbeleidsplan

Om ervoor te zorgen dat kinderen met hun talenten kunnen bijdragen aan de samenleving, werken we vanuit ons strategisch meerjarenbeleid 2019-2023 aan vijf speerpunten:

1 Identiteit laten leven

Onze christelijke grondslag is ons moreel kompas. Hierover zijn wij steeds met elkaar in gesprek. Wij willen kinderen een levensbeschouwelijk kader meegeven vanuit onze christelijke identiteit en vanuit een open visie op burgerschapsvorming. De C in PCBO Apeldoorn is op onze scholen een levendige werkelijkheid, bijvoorbeeld in de vorm van verhalen, rituelen en liederen.

2 Passend onderwijs

Wij willen kinderen gelijke kansen bieden. Daarom werken we binnen onze organisatie en samen met partners in Apeldoorn en omgeving aan steeds beter passend en persoonlijk onderwijs.

3 Onderwijskwaliteit

Wij leren het onderwijs elke dag beter maken. We leren van elkaar in netwerken en werken op een open en positieve manier samen. We tonen eigenaarschap en zijn ons bewust van onze voorbeeldfunctie naar anderen.

4 Topwerkgeverschap

Wij zien onze medewerkers. Zij krijgen ruimte, vertrouwen en we dagen ze uit om zich te blijven ontwikkelen en hun talenten te benutten. Wij blijven ons ook als organisatie en werkgever ontwikkelen, zodat we met plezier ons werk kunnen doen.

5 Innovatie

We juichen vernieuwing toe. In de klas, in de school, in de totale organisatie. We zijn flexibel, ontwikkelingsgericht en tonen lef. We organiseren ons in themagroepen om aan deze speerpunten te werken. Directeuren, stafmedewerkers, leerkrachten en intern begeleiders maken in deze groepen samen beleid op deze thema's (en stellen dit voor aan de Raad van Bestuur) en maken de speerpunten praktisch voor de gehele organisatie.

Op 9 februari gingen de deuren van onze scholen weer open. Wat was het fijn om na ruim 7 weken sluiting in verband met Corona de kinderen weer in het echt te kunnen zien.

1.4 Organisatie

Contactgegevens

Naam: PCBO Apeldoorn
Bestuursnummer: 82526
Adres: Jean Monnetpark 27, 7336 BA Apeldoorn
Telefoonnummer: 055-5224477
E-mail: info@pcboapeldoorn.nl
Website: www.pcboapeldoorn.nl

Organisatiestructuur

De kinderen staan centraal. Zij zijn het middelpunt op onze scholen. Voor hen werken we samen vanuit de diverse disciplines.

Speciaal voor onze studenten en stagiaires organiseerden we een digitale masterclass met Merijn Ruis over Geluk.

1.5 Bestuur, toezicht en governance

Het College van Bestuur geeft richting aan de organisatie en is onder meer verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het strategisch meerjarenbeleid. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het reilen en zeilen van onze organisatie. De Raad beoordeelt het strategisch meerjarenbeleid, net als de begroting en jaarrekening. Ook is de Raad van Toezicht werkgever van de leden van het College van Bestuur.

Samenstelling College van Bestuur

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Esther Kopmels	Voorzitter College van Bestuur	<ul style="list-style-type: none">• Bestuurslid Passend Onderwijs (Samenwerkingsverband Apeldoorn)• Bestuurslid Kids College Apeldoorn• Voorzitter Stichting Onbegrijpelijk brein• Bestuurslid Spottanzania• Bestuurder Stichting Protestants Christelijke Kinderopvang Apeldoorn• Raadslid Stichting Vrijzinnige Fondsen (alles onbezoldigd)• Bestuurslid Vervangingsfonds Participatiefonds (VfPf) - per 1 juli 2021 (onkostenvergoeding naar PCBO)
Jan Boomsma	Lid College van Bestuur	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdouderling PG Harderwijk (onbezoldigd)• Bestuurder Stichting Protestants Christelijke Kinderopvang Apeldoorn (onbezoldigd)• Lid bestuur New Tech Park Apeldoorn (onbezoldigd)

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht werkt met drie commissies. Een audit-, remuneratie- en kwaliteitscommissie.

De Raad van Toezicht bestaat uit de volgende leden:

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Mevr. C.E. Krist - Spit	Bestuurder Staring College in Lochem en Borculo	<ul style="list-style-type: none">• Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn• Voorzitter onderwijskwaliteit commissie van de RvT van PCBO
Mevr. I. Sterenberg – Van der Schaaf	Bestuurder CSG Het Noordik in Almelo	<ul style="list-style-type: none">• Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn• Lid van de auditcommissie van PCBO• Lid Algemeen Bestuur VO-Raad [onbezoldigd]• Voorzitter bestuur Stichting Facilitair Beheer van Renneslaan [onbezoldigd]• Voorzitter algemeen bestuur Samenwerkingsverband VO/VSO regio Almelo [onbezoldigd]
Dhr. Prof. Dr. B.J. ter Weel	<ul style="list-style-type: none">• Algemeen directeur SEO Economisch Onderzoek in Amsterdam• Hoogleraar economie Universiteit van Amsterdam	<ul style="list-style-type: none">• Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn tot 28 februari 2018. Vanaf 1 maart 2018 voorzitter Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn.• Lid van de onderwijskwaliteit commissie van PCBO• Voorzitter remuneratiecommissie van PCBO• Bestuurslid Koninklijke Vereniging voor de Staathuishoudkunde [onbezoldigd]• Co-editor De Economist [onbezoldigd]• Kroonlid Sociaal Economische Raad [SER] [onbezoldigd]• Lid Raad van Advies Instituut voor informatierecht [onbezoldigd]• Mededirecteur bij de KHMW [Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen] [onbezoldigd]• Lid Onafhankelijke Beoordelingscommissie, Nationaal Programma Groningen [bezoldigd]• Lid Wetenschappelijke Adviesraad, Kenniscentrum Arbeidsmigranten [onbezoldigd]• Comité van Aanbeveling, Nederlandse Economen Dag [onbezoldigd]• Research fellow [onbezoldigd] van:<ul style="list-style-type: none">- Tinbergen Instituut, Amsterdam- Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt, Universiteit Maastricht- Uni-Merit, Universiteit Maastricht- SKOPE, Oxford University- Institute of Labour Economics, Bonn- Network Sociale Innovatie, Universiteit Maastricht
Dhr. R.E. van der Pot	<ul style="list-style-type: none">• CFO HPI-Group BV• Eigenaar ANB Finance	<ul style="list-style-type: none">• Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn• Lid auditcommissie PCBO Apeldoorn
Mw. Drs. M.J. Stam	Directeur Dienst Bestuurszaken en Informatiemanagement en Secretaris College van Bestuur Saxion	<ul style="list-style-type: none">• Lid Raad van Toezicht PCBO Apeldoorn• Lid onderwijscommissie PCBO Apeldoorn• Lid remuneratiecommissie PCBO Apeldoorn

Verslag van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van PCBO Apeldoorn heeft in 2021 7 keer vergaderd. Een van deze vergaderingen is besteed aan de zelfevaluatie van de RvT in relatie met het College van Bestuur.

Tijdens de vergaderingen van de RvT heeft de RvT steeds eerst vergaderd zonder het college van bestuur. Vervolgens is in het bijzijn van het College van Bestuur de agenda gevolgd. Op deze manier wordt de scheiding tussen bestuur en toezicht ook in de praktijk bij PCBO Apeldoorn vormgegeven.

De Raad van Toezicht heeft in 2021 de jaarlijks terugkerende documenten goedgekeurd, waaronder de begroting 2021 en de jaarrekening 2020. Daarnaast heeft de RvT verschillende stukken uit de zogenaamde governance toolbox vastgesteld, waaronder reglementen van de verschillende commissies.

In 2021 is het besluit genomen om één van de scholen van PCBO Apeldoorn te sluiten. De RvT heeft dit pijnlijke maar noodzakelijke besluit in haar vergadering van januari goedgekeurd. De RvT heeft voorafgaande aan definitieve besluitvorming met verschillende belanghebbenden gesproken en zich inhoudelijk en op het proces laten informeren door het CvB en externen. De school is inmiddels gesloten.

In 2020 is het besluit genomen om de beleggingsportefeuille van PCBO Apeldoorn af te bouwen. In 2021 heeft de RvT het besluit goedgekeurd om over te gaan op het zogenaamde 'schatkistbankieren'. Dit is inmiddels geëffectueerd.

Naast de reguliere onderwerpen in de bestuursrapportages zijn de coronapandemie en de gevolgen ervan voor het onderwijs en personeel in 2021 steeds onderdeel geweest van de rapportage en de bespreking in de RvT. Verder heeft de RvT zich laten informeren over de cultuurverandering met ME+U, zoals die in de gehele organisatie gaande is.

Afhankelijk van de onderwerpen heeft de RvT als geheel en hebben de commissies daarbinnen op de genoemde onderwerpen en op de onderdelen van de bestuursrapportage een klankbordfunctie of een adviserende rol gehad en/of is sprake geweest van formele of door het CvB gevraagde goedkeuring op besluiten. Een voorbeeld van een geïmplementeerd advies is het opnemen van een reflectie op de, in een risicodocument vastgestelde, risico's in de kwartaalrapportages. Het handelen van de RvT onderling en in relatie tot het CvB is onderwerp geweest van de eerdergenoemde zelfevaluatie. Schoolsluiting, de coronapandemie en het algemene functioneren van de RvT zijn bespreekpunten geweest. Van de zelfevaluatie is verslag gemaakt en verbeterpunten zijn vastgesteld en doorgevoerd.

De RvT heeft in 2021 tweemaal met (vertegenwoordigers van) de GMR gesproken over de algemene gang van zaken binnen PCBO en diverse thema's die hierboven genoemd zijn. Daarnaast voert de RvT jaarlijks een aantal schoolbezoeken uit om zich te laten informeren. In 2021 is één schoolbezoek gedaan. In verband met corona zijn dat minder geweest dan gepland.

De remuneratiecommissie heeft in 2021, op basis van door het CvB aangeleverde informatie uit de organisatie en de beoordeling door de RvT zelf, beoordelingsgesprekken met de leden van het CvB afzonderlijk gevoerd en op basis hiervan het besluit genomen hen een volgende periode in de betreffende salarisschalen toe te kennen. Ook heeft de RvT besloten dat de leden van het CvB een leergang kunnen volgen op het terrein van cultuur en cultuurverandering in organisaties. Dit sluit goed aan op het proces van cultuurverandering dat binnen PCBO gaande is.

In de afgelopen maanden ging de schop in de grond bij onze basisscholen De Fakkel en De Terebint. Weer twee mooie nieuwe groene schoolpleinen waar de kinderen volop plezier beleven.

Scholen

Kijk voor onze scholen op: pccoapeldoorn.nl/onze-scholen/

1.6 De (gemeenschappelijke) medezeggenschap

Medezeggenschap van ouders en medewerkers is op scholen geregeld via de medezeggenschapsraad. Op stichtingsniveau is de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) gesprekspartner van de Raad van Bestuur. In de GMR nemen zeven ouders en zes medewerkers zitting. Met deze geleding is de helft van onze scholen vertegenwoordigd. GMR-leden onderhouden contacten met alle scholen en blijven zo goed in verbinding met hun 'achterban'. Twee keer per jaar gaat (een delegatie van) de GMR in gesprek met (leden van) de Raad van Toezicht.

Op 26 april hielden we speciaal voor onze collega's een online event over Waarde(n)vol werk. Een dag vol inspiratie onder leiding van Milouska Meulens.

1.7 Toegankelijkheid en toelating

In 2021 heeft PCBO Apeldoorn, samen met collega-besturen, besloten het toelatingsbeleid van de scholen in Apeldoorn te herzien. Voor PCBO is het uitgangspunt dat ouders, leerlingen en personeel zich kunnen verbinden met de identiteit en de grondslag van PCBO Apeldoorn. Die grondslag, onze kernwaarden en de daarbij geformuleerde kaders zijn de basis voor leren, lesgeven en leidinggeven bij PCBO. Met inbegrip van die basis zijn alle scholen van PCBO toegankelijk voor alle kinderen; PCBO vindt dat alle kinderen onder gelijke omstandigheden een gelijke kans moeten hebben op een plek op een school in Apeldoorn. Het nieuwe toelatingsbeleid, dat begin 2022 van start is gegaan, voorziet daarin. Meer informatie over dit toelatingsbeleid is te vinden op www.basisscholenapeldoorn.nl

1.8 Samenwerking en verbonden partijen

Wij werken vanzelfsprekend samen met kinderen en hun ouders. Als onderwijsorganisatie zijn wij ook volop in verbinding met samenwerkingspartners in kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp, sport en cultuur. Samen bieden wij kinderen in Apeldoorn maximale ontwikkelingskansen. Een greep uit onze stakeholders en samenwerkingspartners en samenwerkingsverbanden met wie wij op structurele basis in gesprek zijn, staat in onderstaand schema.

Samenwerkingsverband passend onderwijs	Met het samenwerkingsverband geven wij beleidsmatig verder vorm en inhoud aan passend onderwijs. Vanuit het samenwerkingsverband krijgen onze scholen bij het beantwoorden van specifieke ondersteuningsvragen van leerlingen ondersteuning van orthopedagogen, psychologen, onderwijsdeskundigen en maatschappelijk werkers.
Kinderopvangcentra zoals Doomijn, DOK13, MAM's Kinderopvang en Bixo.	Met kinderopvangcentra werken onze scholen aan een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen van 0 tot 4 jaar, voor en na schooltijd.
PO-Raad	PCBO Apeldoorn is lid van de PO-Raad en heeft zitting in de arbeidsvoorwaardencommissie.
GGD	In 'coronajaar' 2021 werkten we intensief samen rondom testen en bron- en contactonderzoeken. Ook namen we zitting in landelijke denktank Corona. Naast de operationele contacten met de GGD is er een aantal malen contact op bestuurlijk niveau geweest om af te stemmen.
Centrum voor Jeugd en Gezin	Er is intensieve afstemming en ketensamenwerking om kinderen met ondersteuningsvragen en hun gezinnen de juiste zorg te bieden.
Kids College Apeldoorn	Kids College ondersteunt ons bij extra aandacht voor studiekeuze en oriëntatie op beroepen voor groepen leerlingen die hier [extra] behoefte aan hebben.
Leerplein055 en Veluwe Onderwijs Groep	Met deze collega-onderwijsinstellingen werken we in Apeldoorn intensief samen om bijvoorbeeld onderwijsachterstanden tegen te gaan en passend onderwijs steeds beter vorm te geven voor alle kinderen in Apeldoorn en omgeving.

De eerste zij- instromers zijn geslaagd voor de PABO.

1.9 Klachtenbehandeling

Door open en constructieve communicatie waarin ruimte is voor feedback en opbouwende kritiek, proberen wij klachten te voorkomen. Natuurlijk kan het desondanks zijn dat een leerling, ouder, medewerker of samenwerkingspartner een klacht heeft. In onze klachtenregeling staat hoe je een klacht indient en hoe wij daarmee omgaan.

Elke school heeft een vertrouwenspersoon en ook als stichting hebben wij die. De functie van vertrouwenspersoon voor de stichting hebben wij extern belegd. Onze vertrouwenspersonen werken volgens de richtlijnen van de Landelijke Klachtencommissie. We nemen klachten serieus en proberen tot een oplossing te komen. Onze vertrouwenspersoon kreeg in 2021 vijftien meldingen, waarvan er acht van ouders kwamen en vijf van medewerkers en twee zijn onbekend. In verband met coronamaatregelen zijn deze meldingen telefonisch en via de mail afgehandeld. Alle betrokkenen kregen rechtstreeks advies van de vertrouwenspersoon. Sommigen meldingen werden op die manier afgehandeld, hierbij hebben mensen zelf nagedacht over de vervolgstap die ze gingen zetten. In twee gevallen is de melder in gesprek gegaan met de directeur. Drie melders zijn in gesprek gegaan met het bestuur. Meer informatie over de klachtenregeling vindt u op onze website.

1.10 Governance, toezicht en horizontale dialoog

PCBO Apeldoorn is een stichting met een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. Omdat de statuten van onze stichting verouderd waren, is in 2020 een proces van statutenwijziging ingezet. Hierbij zijn directeuren, de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en de Raad van Toezicht betrokken. In 2021 zijn de statuten daadwerkelijk gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen betreffen een vereenvoudiging, de uitwerking van de grondslag van de stichting in de kernwaarden en de gelijkwaardige positie van de beide leden van het College van Bestuur (voorheen raad van bestuur). Met de statuten is ook het managementstatuut herzien.

In de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs zijn basisprincipes vastgelegd rond professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. PCBO Apeldoorn hanteert en handhaaft de code binnen de RvT en het CvB. Wij evalueren ons handelen periodiek aan de hand van deze code.

Introductie van onze nieuwe kernwaarden

2. Onderwijs & kwaliteit in 2021

2.1 Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Wij willen werken van deficiëntiegericht naar potentiegericht vanuit een ontwikkelingsgericht mensbeeld. Wij willen verrijkend en verdiepend onderwijs bieden, waarbij we streven naar een open, veilig leerklimaat, waarin je fouten mag maken, waarin je wordt uitgedaagd om te leren en daarbij verantwoordelijkheid durft te nemen voor jouw eigen leerproces (dit geldt zowel voor onze medewerkers als voor leerlingen). Je legt verantwoording af over je werk en bent eigenaar van je eigen (professionele) ontwikkeling. Eigenaarschap speelt een belangrijke rol in onze visie op onderwijskwaliteit. We sluiten in onze visie op onderwijskwaliteit aan bij het pleidooi van de Nederlandse pedagoog en hoogleraar Gert Biesta om in ons onderwijs aan te sluiten op zowel kwalificatiedoelen, als socialisatie en persoonlijkheidsvorming.

Systematisch werken aan onderwijskwaliteit is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat wij goed, passend onderwijs bieden. Dat betekent dat we beleid formuleren, ambities en doelen formuleren, de goede dingen doen en evalueren of de doelen zijn bereikt.

Zicht op onderwijskwaliteit

Om zicht te houden op de onderwijskwaliteit van onze scholen, zorgen we voor een continue, systematische en cyclische aandacht voor bepalen, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van ons onderwijs. We werken middels de PDCA (plan do check act-cyclus van Deming). Op elk niveau willen we deze cyclus terugvinden in ons handelen: in schoolplannen, jaarplannen en ook in individuele handelingsplannen van leerlingen. Vragen die centraal staan in onze evaluaties zijn: 'Wat zie ik? Wat vind ik daarvan? Welke acties zijn nodig?'

We maken gebruik van diverse instrumenten om zicht te houden op de onderwijskwaliteit:

- Het CvB voert zeswekelijkse gesprekken met iedere directeur om de voortgang van de scholen te bespreken. Deze voert het aan de hand van een gestandaardiseerd document waarin opgenomen staat hoe de school ervoor staat op onderwijskundige, personele, huisvesting- en financiële thema's.
- Onze scholen werken cyclisch met behulp van het programma 'Mijn Schoolplan'. Hierin vertalen ze de doelen uit het schoolplan naar het jaarplan. Ze evalueren deze doelen periodiek en stellen bij waar nodig.
- Scholen werken met 'WMK' (werken met kwaliteitskaarten). Dit helpt hen de kwaliteit van hun school meten aan de hand van vooraf vastgestelde thema's.
- Naar aanleiding van onder andere tussen- en eindopbrengsten, vervolgsuccessen, resultaten met betrekking tot onder meer sociale veiligheid en tevredenheidspeilingen stellen onze scholen een schoolrapportage op die ze delen met het bestuur. Hierin staan de behaalde resultaten ten opzichte van de geformuleerde ambities en welke acties nodig zijn om de doelstellingen te behalen. De scholen nemen deze acties op in hun jaarplan.
- Tweemaal per jaar wordt een bestuursrapportage opgesteld met daarin ontwikkelingen ten aanzien van onder andere opbrengsten en sociale veiligheid, resultaten die voortkomen uit zelfevaluaties van scholen en tevredenheidsonderzoeken.
- Eenmaal per vier jaar wordt een waarderende audit uitgevoerd op elke school. Een team van getrainde directeuren, intern begeleiders en leerkrachten bezoekt de school een dag en geeft de school een beeld terug van de waargenomen schoolontwikkeling. Zie verder onder het kopje Waarderende audits.

Het bestuur werkt aan onderwijskwaliteit door middel van:

- Werken in themagroepen waarin beleidsvoorstellen worden voorbereid om de onderwijskwaliteit te versterken. Gemaakte afspraken worden vastgelegd in beleidsstukken en kwaliteitskaarten (in WMK). Deze afspraken worden periodiek geëvalueerd door middel van vragenlijsten.
- Invoeren van lerende netwerken (onder andere: intern begeleiders en hoogbegaafdheid) waarin leren van en met elkaar centraal staat.

Verantwoording

Onze scholen leggen verantwoording af aan het bestuur, de inspectie van het onderwijs en aan hun eigen omgeving (ouders, MR, etc.). Als bestuur leggen we verantwoording af aan de inspectie van het onderwijs, de RVT en onze eigen omgeving (personeel, GMR etc.).

De informatie waarover verantwoording wordt afgelegd is op verschillende manieren zichtbaar:

- in de schoolgids;
- in Vensters PO;
- op de website van de scholen en van het bestuur;
- in het schoolondersteuningsprofiel van de school.

Voortgangsgesprekken

Het CvB voert zeswekelijkse gesprekken aan de hand van een vaststaande cyclus. In de start van het schooljaar vindt een managementcontractgesprek plaats tussen directeur en CvB. Hierin komen de doelstellingen voor het komende schooljaar aan de orde. In de vervolgggesprekken wordt gereflecteerd op de voortgang van deze doelstellingen. Op deze wijze wordt op open wijze verantwoording afgelegd over de ontwikkeling van de school.

Waarderende audits

In 2020 zijn we gestart met waarderende (interne) audits. In 2021 hebben deze verder vorm gekregen.

Onze audits hebben verschillende doelstellingen. Belangrijkste doel is dat het voor PCBO gebruikt wordt als belangrijk kwaliteitsinstrument om de stand van zaken van ontwikkelprocessen in de school te meten. We werken volgens het AI-model, waarin de 4 D's centraal staan:

- Discovery: Wat is de huidige situatie?
- Dream: Waar wil de school naar toe?
- Design: Hoe moet dat er uit zien? (plan van aanpak)
- Deliver: Uitvoeren.

Het auditteam bevraagt de school op de onderdelen Discovery, Dream en Design. Op basis van het onderzoek komt er een beeld van de ontwikkelingsfase waarin de school zich bevindt en welke stappen de school kan zetten om tot verbetering te komen. De school kan met behulp van de auditrapportage verantwoording afleggen aan het bestuur.

Een belangrijk neveneffect van dit kwaliteitsinstrument is leren van en met elkaar; het auditteam fungeert als een lerend netwerk.

Onze collega Intern Begeleider Karin behaalde een certificaat voor "opleider in de school" waarmee onze school Regenboog Woudhuis nu officieel opleidingschool is voor Pabostudenten van Saxion.

2.2 Doelen en resultaten

Welke doelen heeft het schoolbestuur gesteld ten aanzien van de onderwijskwaliteit en in hoeverre zijn deze doelen bereikt?

- De basiskwaliteit is op alle scholen op orde;
- Scholen hebben zicht op hun onderwijskwaliteit;
- Efficiënte en effectieve inzet van middelen voor passend onderwijs;
- Verdere versterking van de samenwerking tussen scholen en externe (zorg)partners;
- Bevordering van kansgelijkheid door een kansrijke adviesprocedure VO;
- Ontwikkeling van interne netwerken;
- Scholen ontwikkelen zich tot integrale kindcentra;
- Doorontwikkeling van de interne auditstructuur.

In de volgende paragraaf doen we in samenhang verslag over de gedane inspanningen.

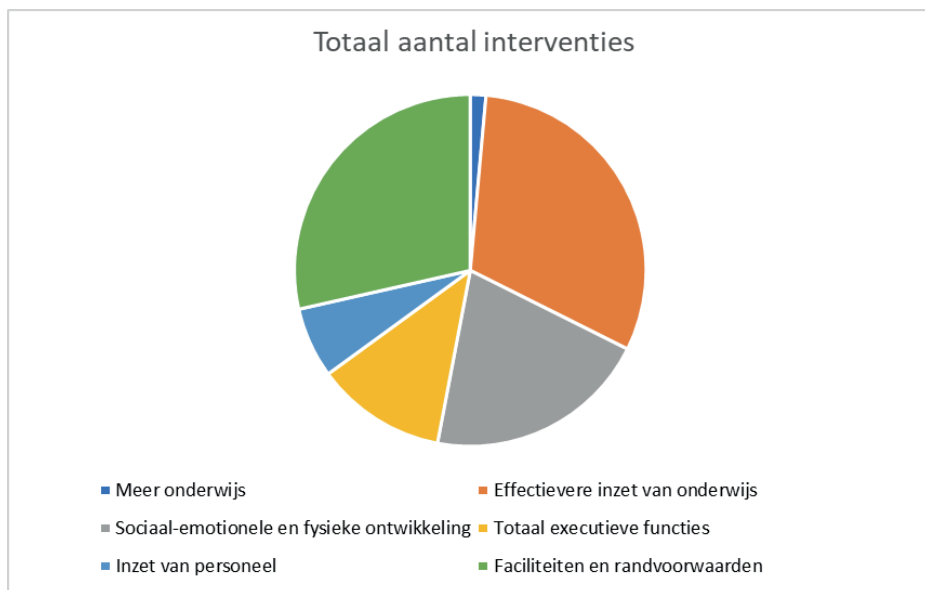
2.3 Onderwijs in coronatijd

Net als in 2020 werd het onderwijs ook in het jaar 2021 sterk gedomineerd door corona. Naast lockdowns moesten regelmatig leerlingen of groepen in quarantaine, waardoor leerkrachten werden uitgedaagd steeds opnieuw te schakelen tussen fysiek en (digitaal) onderwijs op afstand.

Waar nodig zijn devices uitgedeeld om onderwijs op afstand verder mogelijk te maken.

Onze schoolteams hebben gebruikgemaakt van de kennis, opgedaan tijdens de eerdere periodes van onderwijs op afstand. Toch zien we dat schakelen tussen fysiek onderwijs en onderwijs op afstand zijn weerslag heeft gehad op de ontwikkeling van kinderen, zowel cognitief als sociaal-emotioneel.

Om de opgelopen onderwijsachterstanden weg te werken, hebben onze scholen in de eerste helft van 2021 een schoolprogramma (in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs) samengesteld, waarin ze beschrijven aan welke doelen ze werken en op welke wijze ze de middelen in het kader van het nationaal onderwijsprogramma inzetten. In het onderstaande diagram staat op hoofdlijnen weergegeven welke interventies er op schoolniveau plaatsvinden.

Subsidie onderwijsachterstanden door corona

De helft van de PCBO-scholen heeft gebruikgemaakt van de subsidiemogelijkheid 'onderwijsachterstanden door corona'. De gelden zijn ingezet om individuele leerlingen of groepjes leerlingen die een achterstand hebben opgelopen tijdens de coronaperiode buiten de reguliere onderwijstijd te begeleiden om opgelopen onderwijsachterstanden op het gebied van taal, lezen en rekenen in te halen. Hierbij zijn, waar nodig, externe partijen ingezet om een op de onderwijsbehoeften afgestemd begeleidingsplan in te zetten.

Onderwijskundige ontwikkelingen in coronatijd

We zien dat onderwijskundige ontwikkelingen in deze tijd minder snel zijn gegaan dan vooraf ingeschat. Dat komt doordat niet alle scholing heeft kunnen plaatsvinden zoals gepland en overleg niet altijd kon doorgaan. Anderzijds heeft de mogelijkheid tot digitaal overleg er juist toe geleid dat ontwikkelingen niet zijn gestagneerd.

Zicht op onderwijskwaliteit

De themagroep 'onderwijskwaliteit' heeft in 2021 gewerkt aan verdere invoering van modules van ons kwaliteitszorgsysteem Mijn Schoolplan en WMK. Hiertoe zijn werksessies ingepland waar directeuren en intern begeleiders aan hun kwaliteitssysteem kunnen werken. Op deze wijze zorgen we ervoor dat de kwaliteitscyclus wordt doorlopen en directeuren en intern begeleiders leren van en met elkaar. Professionalisering vond plaats op het gebied van de leerlingenpopulatie in beeld brengen, analyse van resultaten en afstemming van het aanbod op basis van de aanwezige data.

Audits

Daarnaast heeft de themagroep gewerkt aan de doorontwikkeling van de interne audits. In 2020 werd hiervoor een nieuwe manier geïntroduceerd en in 2021 hebben de eerste waarderende audits plaatsgevonden. Deze zijn geëvalueerd met het auditteam en de deelnemende scholen. De eerste ervaringen zijn positief. Belangrijkste conclusie was dat een waarderende audit past bij onze kernwaarden en ondersteunt bij de versterking van onze kwaliteitscultuur. Een aandachtspunt ligt er voor het in beeld brengen van het leren van kinderen en bij de borging van de resultaten van de audit. Er zijn kleine aanpassingen gedaan in de werkwijze, zodat we beter aansluiten bij het inspectiekader.

Leerlingvolgsysteem

Met een werkgroep is kritisch gekeken naar het leerlingvolgsysteem dat momenteel wordt gehanteerd (CITO LOVS). De werkwijze van dit leerlingvolgsysteem lijkt niet meer aan te sluiten bij onze visie op onderwijs en hoe we kijken naar kinderen.

Op basis van uitgebreid onderzoek naar verschillende leerlingvolgsystemen zijn we in 2021 op 7 scholen gestart met een pilot voor het IEP LVS. In 2022 doen we onderzoek naar deze pilot om te achterhalen of dit leerlingvolgsysteem beter aansluit bij de wijze waarop wij met toetsen willen omgaan.

Wij vinden het belangrijk dat onze werknemers zich kunnen blijven ontwikkelen! Dit doen we samen en met ME+U. Een platform voor persoonlijke ontwikkeling en samenwerking.

Lerende netwerken

In 2020 zijn lerende netwerken rondom het onderwerp rekenen opgestart. Omdat deze netwerken grotendeels digitaal plaatsvonden, moesten we zoeken naar een goede vorm. Samen met directeuren en deelnemers hebben we gekeken naar de wijze waarop lerende netwerken een duurzame plek binnen de organisatie kunnen krijgen. Er is een memo 'lerende netwerken' opgesteld, waarin de visie en de werkwijze zijn beschreven. Het lerend netwerk rekenen is niet goed van de grond gekomen; mede door corona bleek het lastig om dit op een goede manier te implementeren.

Het lerend netwerk hoogbegaafdheid ging wel van start. Hieraan nemen HB-specialisten van de scholen deel. Er is in dit netwerk een onderzoek opgestart naar hoe we hoogbegaafdheid beter kunnen signaleren. Daarnaast heeft het lerend netwerk een voorstel gedaan voor "compacten en verrijken" (de wijze waarop je de leerstof indikt en verrijkt met extra aanbod), dat in 2022 wordt geïmplementeerd in de scholen. Zie ook paragraaf 2.5.

Het afgelopen jaar hebben we veel met elkaar gesproken over de werkwijze van de lerende netwerken. We zien dat er enkele goed van start zijn gegaan, maar daarnaast is er ook ruimte voor verbetering. Lerende netwerken zijn immers een belangrijk middel om leren binnen en buiten de school duurzaam aan elkaar te verbinden en zo stappen te maken in de ontwikkeling van PCBO Apeldoorn als lerende organisatie.

Onze lerende cultuur blijft in 2022 onderwerp van aandacht binnen de themagroepen. We blijven op school- en bovenschools niveau hieromtrent initiatieven ontwikkelen.

2.4 Passend onderwijs

Passend onderwijs vanuit de lumpsum

Wij willen, in het kader van passend onderwijs, een passend curriculum aanbieden aan al onze leerlingen, zodat alle kinderen hun kerndoelen kunnen behalen. Dat betekent ons inziens dat we een aanbod bieden dat voldoet aan de brede ontwikkeling van kinderen. Naast taal, rekenen en actief burgerschap besteden we aandacht aan onder andere bewegen, kunst en cultuur en wereldoriëntatie. We stemmen ons onderwijsaanbod af op de leerlingenpopulatie; hebben we bijvoorbeeld relatief veel kinderen met een NT2-achtergrond, dan zorgen we voor een breed taalaanbod. Hebben we een grote groep leerlingen met een HB-profiel, dan zorgen we dat het aanbod daarop is aangepast. Door de leerlingenpopulatie in beeld te houden kunnen we ons aanbod aanpassen als het nodig is.

Passend onderwijs voor kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften

Wij proberen kinderen passend onderwijs te bieden, ook als zij iets extra's nodig hebben voor een optimale ontwikkeling. Vaak kunnen we door op tijd in te spelen op signalen over een mogelijk stagnerende ontwikkeling, inzet van extra of specialistische ondersteuning verderop in de tijd voorkomen. 'Preventief werken' is dus het sleutelbegrip om zoveel mogelijk kinderen in hun eigen buurt of wijk passend onderwijs te bieden. Lichte ondersteuningsmiddelen worden zoveel mogelijk preventief en waar nodig curatief ingezet.

De zorgplichtcoördinator heeft een belangrijke rol in de begeleiding van kind, ouders en scholen op het moment dat een reguliere basisschool geen passende plek (meer) kan bieden. Zij coördineert dan de zoektocht naar een andere reguliere basisschool of adviseert bij de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring voor speciaal (basis)onderwijs.

Dankzij de goede samenwerking – ook met het Samenwerkingsverband passend onderwijs en de zorgcoördinatoren van de twee andere grote schoolbesturen in Apeldoorn – zitten kinderen sneller op een passende plek.

Passend onderwijs verbeteren

Het samenwerkingsverband is in 2021 een onderzoek gestart naar de inzet van middelen ten behoeve van de inzet voor passend onderwijs. De resultaten worden in het voorjaar van 2022 openbaar gemaakt. Op basis hiervan gaat de themagroep 'passend onderwijs' acties aanbevelen en waar mogelijk vervolgonderzoek inzetten voor PCBO Apeldoorn.

2.5 Ondersteuning van hoogbegaafde kinderen

Onze HB-specialisten komen in een lerend netwerk bijeen om meer- en hoogbegaafde leerlingen zoveel mogelijk een passend onderwijsaanbod te bieden in de basisschool.

Voor leerlingen die aan het aanbod van de basisschool niet voldoende hebben, is er de bovenschoolse plusvoorziening. In 2021 zijn we gestart met een flexibele plusvoorziening, bedoeld voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen van de groepen 5 tot en met 8. We bieden deze doelgroep één of twee dagdelen aan in de bovenschoolse plusgroep in de Regenboog Osseveld en de Wegwijzer.

2.6 Kansengelijkheid

Om kansengelijkheid te bevorderen is in 2021 de adviesprocedure PO-VO geëvalueerd en zijn aanbevelingen gedaan. Elke school vertaalt deze aanbevelingen in zijn eigen adviesprocedure.

OAB-scholen (onderwijsachterstandsbeleidscholen) experimenteren met verlengde schooldagen in een of meerdere groepen om de kansengelijkheid te bevorderen.

2.7 Onderwijsresultaten

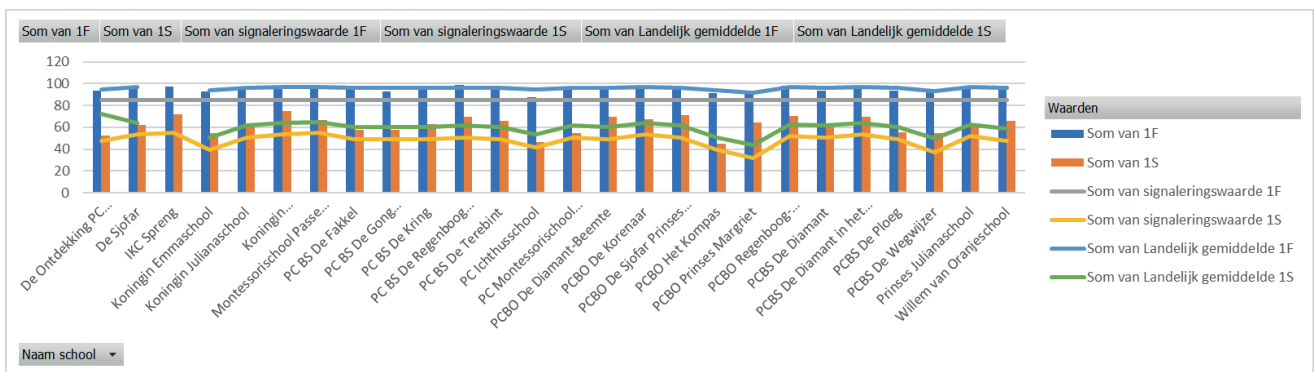
Onze scholen brengen jaarlijks de leeropbrengsten in brede zin in kaart. Die delen zij met kinderen, ouders en andere stakeholders. Lees hierover meer op de scholenwebsites en op scholenopdekaart.nl.

In dit bestuursverslag rapporteren we alleen over de eindopbrengsten van de jaarlijkse eindtoets, waarvoor onze scholen de IEP-eindtoets gebruiken. Waar leerlingen moeten staan aan het einde van hun schoolperiode, staat in zogenoemde referentieniveaus. Voor het

basisonderwijs geldt het referentieniveau 1F als basisniveau en 1S voor kinderen die meer aankunnen.

De onderstaande grafiek geeft de gemiddelde resultaten op de IEP-eindtoets over de afgelopen drie jaar weer. Alle scholen scoren boven de signaleringswaarde 1F en 1S.

Een deel van de scholen scoort onder het landelijk gemiddelde 1F en 1S. Alle scholen analyseren hun resultaten en beschrijven welke acties nodig zijn om hun doelen te behalen.

Samen met Leerplein055 en de Veluwe Onderwijsgroep werd er gewerkt aan de plannen voor een gezamenlijk toelatingsbeleid.

2.8 IKC-ontwikkeling

Onze scholen ontwikkelen zich verder richting Integrale Kind Centra (IKC). Om ze zicht te geven op waar ze staan en ze te stimuleren zich door te ontwikkelen is in 2021, ter verdieping van het handboek IKC, de IKC-kaart geïntroduceerd. Op basis hiervan maken scholen de fase waarin ze zich bevinden inzichtelijk. Dit is onderdeel van het managementcontractgesprek met het CvB. Daar waar verdere ontwikkeling nodig is, worden op IKC/schoolniveau afspraken gemaakt.

2.9 Sociale veiligheid leerlingen

Vanuit de visie en onze ambities beschrijven we hoe wij kijken naar de ontwikkeling van kinderen. Naast kwalificatiedoelen zijn socialisatiedoelen en persoonsvorming minstens even belangrijk. Onze scholen besteden daarom veel aandacht aan sociale ontwikkeling, het veiligheidsaspect en het welbevinden op school. Dit doen zij door middel van de kanjertraining, PBS (Positive Behavior Support) of een andere methodiek.

De sociale veiligheid en de sociaal-emotionele ontwikkeling worden jaarlijks op schoolniveau gemonitord en geëvalueerd, om tijdig te signaleren en te interveniëren daar waar nodig. Op stichtingsniveau willen we dit inzichtelijk hebben middels Vensters PO. Daar moeten de resultaten van sociale veiligheid en welbevinden kenbaar worden gemaakt. Dit proces behoeft nog aandacht. De vervolgstap is om naast de tevredenheidspeilingen, die stichtingsbreed eens in de twee jaar worden afgenomen, ook jaarlijks de sociale veiligheid en welbevinden op stichtingsniveau te monitoren.

2.10 Toekomstige ontwikkelingen

Door het toenemende lerarentekort zullen we het onderwijs in de toekomst anders moeten organiseren. Kinderen moeten over acht jaren minimaal 7.520 uren onderwijs hebben, in de bovenbouw is dat minimaal 940 uur per jaar. Een pilot voor 800 uur onderwijs stond gepland in 2020. Door met samenwerkingspartners een onderwijsprogramma te vullen, gericht op onder andere wereldoriëntatie en beweging, houdt de leerkracht meer tijd over voor de voorbereiding van de lessen voor de basisvaardigheden en administratie. Hierdoor verwachten we dat de werkdruk afneemt. Deze pilot zal plaatsvinden in 2022.

Daarnaast bedenkt de themagroep 'anders organiseren' een aantal scenario's waarmee we hopen het toenemende lerarentekort het hoofd te kunnen bieden en tegelijkertijd zo min mogelijk concessies te hoeven doen aan de onderwijskwaliteit.

Inspectie

- In 2021 stonden drie inspectiebezoeken gepland in het kader van thema-onderzoeken. Eén inspectiebezoek stond in het teken van kwaliteitsverbetering en de leerlingenpopulatie. Dat is geannuleerd. De andere twee inspectiebezoeken stonden in het teken van effectieve tijdsbesteding in en buiten de klas. Beide inspectiebezoeken zijn uitgesteld wegens corona en vinden in 2022 plaats.

September

In het nieuwe schooljaar verwelkomen we een heel aantal nieuwe collega's.

Los van elkaar openden onze scholen het nieuwe schooljaar met het thema 'Worden wat jij wilt'. Met verhalen, activiteiten en filmpjes gingen de scholen aan de slag met dit thema.

3. Personeel & professionalisering

Werken in coronatijd trok in 2021 een zware wissel op onze medewerkers. De werkdruk nam toe door de afwezigheid van collega's wegens ziekte of quarantaine. Dankzij de inzet, betrokkenheid en flexibiliteit van alle medewerkers is het gelukt het onderwijs zo goed mogelijk te laten doorgaan. Dat is iets waar we trots op zijn.

3.1 Doelen personeel en professionalisering

In 2021 is aan de volgende doelen gewerkt:

- doorontwikkeling professionele cultuur via de methode ME+U;
- implementatie nieuwe gesprekkencyclus;
- uitvoering aan de activiteiten medewerkersonderzoek;
- het intern ontwikkelingsaanbod;
- bevordering van duurzame inzetbaarheid;
- uitvoering Risico-Inventarisatie & -Evaluatie.

In de volgende paragrafen doen we in samenhang verslag van onze inspanningen.

3.2 Strategisch personeelsbeleid

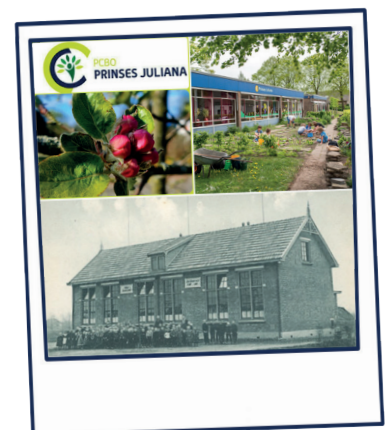
Het strategisch personeelsbeleid komt voort uit ons strategisch meerjarenbeleid en is afgestemd op de jaarplannen van de scholen. Scholen kunnen binnen de kaders van het strategisch personeelsbeleid eigen accenten leggen, passend bij wat daar specifiek nodig is. De stafdeling Human Resources (HR) monitort en evalueert het strategisch personeelsbeleid volgens afspraken frequent en doet dat onder meer in dialoog met teamleden, directeuren en de Raad van Bestuur. Uitkomsten van tevredenheidsonderzoeken en andere relevante managementinformatie worden hierbij betrokken. HR gaat ook regelmatig in gesprek met de personeelsgeleding van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR).

September

Nieuwbouw Spreng Ugchelen wordt in gebruik genomen.

Onze Prinses Julianaschool bestaat 150 jaar. Reden voor een feestje.

3.3 Groeien; persoonlijk en als team

Met inzet van de methode ME+U stimuleren we persoonlijke groei en werken we aan een krachtige organisatiecultuur. Deze methode helpt om inzicht te krijgen in je drijfveren, je ontwikkelpotentieel, de impact die je wilt realiseren en hoe je feedback ontvangt en geeft. Ze helpt ook om binnen PCBO Apeldoorn een meer gemeenschappelijke taal te ontwikkelen, wat het gemakkelijker maakt meer onderlinge verbinding te creëren. Naast de persoonlijke ontwikkeling en het beeld van jezelf, kijken we ook naar het team. We dagen elkaar uit om uit de comfortzone te komen, te leren en te ontwikkelen, als individu en als team. We hebben interne cultuurambassadeurs opgeleid die scholen helpen om aan de slag te gaan met ME+U. We willen graag dat alle scholen hiermee binnen drie jaar aan de slag zijn. Doordat persoonlijk contact in 2020 en in 2021 heel beperkt of niet mogelijk was, is ons programma vertraagd. We pakken de draad weer op in Q2 van 2022.

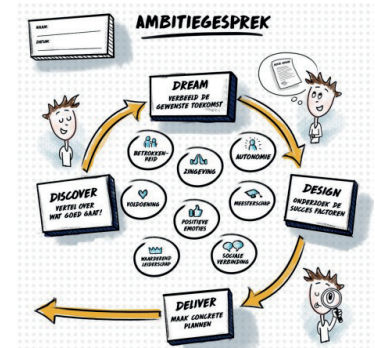
We hebben in 2021 ook onze nieuwe gesprekkencyclus geïntroduceerd. Hiermee hebben we gerichte aandacht voor onze medewerkers. De inhoud van onze gesprekken stemmen we af op de drijfveren, talenten en ambities van onze medewerkers.

3.4 Oppakken van onze geformuleerde acties medewerkersonderzoek

Eind 2020 werden de resultaten bekend van het medewerkersonderzoek. We vroegen daarin onder meer naar bevoegenheid en betrokkenheid, beleving van werkdruk en leiderschap. In 2021 hebben we opbrengsten van het medewerkersonderzoek in 2020 teruggekoppeld aan de scholen en elk team heeft een actieplan gemaakt om op basis van de uitkomsten verder te verbeteren. In 2021 heeft elk team hier uitvoering aan gegeven.

3.5 Invloed corona op ontwikkeling

Elke school heeft een eigen scholingsplan. Daarnaast bieden we als PCBO Apeldoorn ook een ontwikkelingsaanbod op onze scholingskalender, dat inhoudelijk aansluit bij ons strategisch meerjarenbeleid. Helaas konden veel trainingen en workshops door coronamaatregelen niet doorgaan of werden ze online aangeboden. Werken in coronatijd vroeg veel van medewerkers, waardoor zij hoe dan ook minder toekwamen aan (online) scholing.

Enkele van onze scholen werken met de methode Foutloos Rekenen. In oktober startte ook de Sjarif Beatrix met deze methode.

3.6 Focus op meer duurzame inzetbaarheid

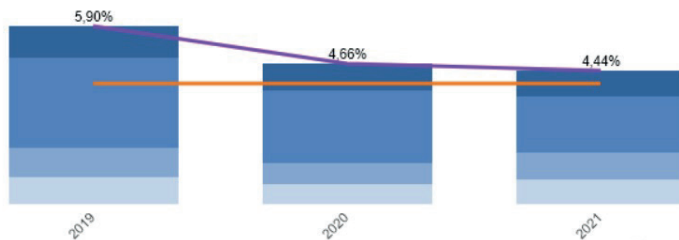
Over thema's als werkdrukbeleving en verzuim zijn we regelmatig in gesprek met individuele medewerkers en schoolteams. In het laatste medewerkersonderzoek geeft 51 procent van onze medewerkers aan dat aandacht voor werkdrukbeleving nodig blijft. Overigens zien we ook verschillen tussen scholen, dus we besteden veel aandacht aan kennis en ervaringen delen om te bepalen welke keuzes werkdrukvermindering ten goede komen. In schooljaar 2019-2020 waren duurzame inzetbaarheid, belastbaarheid en beleving van werkdruk als agendapunten benoemd bij schoolteams. Hierover zijn mooie gesprekken gevoerd om in gezamenlijkheid knelpunten en oplossingen te bespreken en daarmee aan de slag te gaan. Door corona is deze aanpak in 2020 en 2021 enigszins stil komen te liggen.

Sterker nog, door de effecten van corona en de toenemende personele tekorten zien we dat de werkdruk is toegenomen.

We blijven hierop alert en kijken naar interventies op maat daar waar gewenst en/of noodzakelijk.

Verder pakken we de eerder geformuleerde acties weer op als het werk op scholen weer genormaliseerd is en teambijeenkomsten weer mogelijk zijn.

De verzuimcijfers daalden in 2021 verder met 0,22 naar 4,44 procent.

Dat past bij het landelijke beeld van een dalend ziekteverzuim in coronajaar 2021. Landelijk onderzoek toont aan dat deze daling voortkomt uit het feit dat de coronamaatregelen effect hebben op de verspreiding van andere infectieziekten.

Al deze onderwerpen komen ook aan bod in de uitvoering van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E). Hiermee brengen we alle risico's in kaart, zowel op schoolniveau als stichtingsniveau. We kunnen aan de hand van de uitkomsten van de RI&E constateren dat met uitzondering van bovenstaande ontwikkelingen er geen grote risico's op onze scholen en binnen onze stichting zijn waargenomen.

In het werkverdelingsplan – waarmee de medezeggenschapsraad moet instemmen – bepalen schoolteams hoe mensen en middelen het komende schooljaar worden ingezet.

Er wordt goed gekeken naar ieders ureninzet: kunnen zaken anders? Doen we de goede dingen op de juiste manier?

Werkdrukbeleving is dus stevast een gespreksthema, net als een optimale inzet van specifieke werkdrukkiddelen. Als gespreksleidraad gebruiken schoolteams de routekaart van de PO-Raad. In 2021 werden werkdrukkiddelen gebruikt voor de inzet van:

- onderwijsassistenten en leraar ondersteuners;
- zelfstandigen als vakdocenten voor bijvoorbeeld bewegingsonderwijs, muziek en dans;
- een administratief medewerker;
- een coördinator voor de organisatie van (school)evenementen of activiteiten.

Leerling van onze PCBO De Gong helpen bij de aanleg van een mooi, educatief en inspirerend stukje natuur naast de school.

Voor de inzet van de extra werkdrukmiddelen is de voorgeschreven procedure gevolgd. Met de voorgestelde bestedingsplannen heeft iedere P-MR (personele geleding medezeggenschapsraad) van de scholen ingestemd. In het boekjaar 2021 was de inzet van de extra middelen als volgt:

Besteed bedrag	Bestedingscategorie in 2021
Personeel	€ 1.273.700
Materieel	€ 25.400
Professionalisering	€ 3.600
Totaal	€ 1.302.600

3.7 Formatieontwikkelingen

Terugloop van leerlingen heeft gevolgen voor onze formatie. Tot op heden werd dit opvangen door medewerkers op andere scholen aan de slag te laten gaan: het voordeel van een grotere organisatie met 25 basisscholen. Ook in de nabije toekomst verwachten we geen gedwongen ontslagen. Gezien de krappe arbeidsmarkt denken we juist eerder meer vacatures te krijgen.

Het HR-beleid is gericht op voorkoming van arbeidsgeschillen. Ontslagen die voortkomen uit niet goed functioneren van medewerkers, overbelasting of verschillen van inzicht, proberen we te allen tijde te voorkomen. We gaan proactief in gesprek en bieden tijdig hulp en begeleiding. Budgetten voor outplacement of begeleiding van werk naar werk worden opgenomen in begroting. De uitkeringen na ontslag worden gedekt door het ParticipatieFonds (PF).

3.8 Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

De personele schaarste is ook binnen PCBO steeds meer zichtbaar en voelbaar, terwijl onze medewerkers cruciaal zijn voor de continuïteit en kwaliteit van ons onderwijs.

Op de diverse terreinen investeren we om:

1. deze schaarste zoveel als mogelijk te beperken middels een goede arbeidsmarktstrategie en -communicatie;
2. huidige medewerkers te binden en te boeien om uitval en vertrek te voorkomen;
3. het onderwijs zo te organiseren dat continuïteit, haalbaarheid en ook werkdruk hand in hand gaan.

4. Huisvesting & facilitaire zaken

Goed onderwijs vraagt om eigentijdse, goed onderhouden en veilige schoolgebouwen en faciliteiten.

4.1 Doelen faciliteiten en huisvesting

In 2021 is aan de volgende doelen gewerkt:

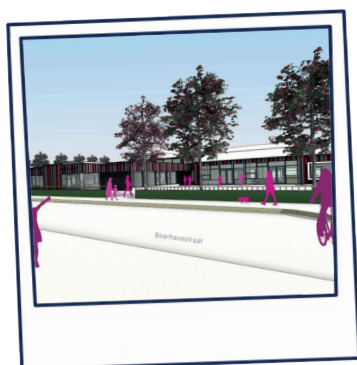
- opmaken nieuw meerjarenonderhoudsplan;
- nieuwbouwprojecten;
- achterstallig onderhoud, verbouw en renovatie;
- ventilatie in scholen verbeteren, planontwikkeling;
- groot onderhoud en klein onderhoud;
- beheer schoolmeubilair;
- schoonmaak;
- energiebeheer;
- zonnepanelen;
- voorbereiding nieuw beleid.

In de volgende paragrafen staat hoe we aan deze doelen hebben gewerkt.

4.2 Nieuw meerjarenonderhoudsplan

Om directeuren en schoolteams zoveel mogelijk te ontzorgen, werken we vanuit het meerjarenonderhoudsplan aan groot onderhoud van schoolgebouwen. In 2020 hebben we alle gebouwen opgenomen. In 2021 hebben we een actueel en dynamisch meerjarenonderhoudsplan gemaakt, dat we de komende jaren kunnen hanteren. Van alle gebouwen hebben we de staat van het gebouw inclusief de financiële consequenties in beeld en nemen we het meerjaren (groot)onderhoud op in de meerjarenbegroting.

December

De verbouwing van montessorischool Passe- Partout is begonnen.

Ook onze de Sjofar Prinses Beatrix krijgt een nieuw schoolplein. Een plein geïnspireerd door het dierenrijk

4.3 Nieuwbouwprojecten

De Kadernota Onderwijshuisvesting en het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) – door gemeente Apeldoorn en onderwijsinstellingen afgestemd - is leidraad voor nieuwbouw voor het Apeldoornse onderwijs. Vanuit de Kadernota 2016-2019 pakten wij drie nieuwbouwprojecten en een renovatieproject op. Vanuit het IHP en de Kadernota 2021-2024 is één nieuwbouwproject opgestart.

1 *Integraal kindcentrum Ugchelen*

Een nieuw integraal kindcentrum in Ugchelen is gereed. De voormalige PCBO De Bouwhof en PCBO De Touwladder zijn als één school verdergegaan, inclusief een geïntegreerde kinderopvang. Vanaf september 2021 wordt in het nieuwe gebouw lesgegeven.

2 *Nieuwbouw PCBO De Ploeg*

In 2021 zijn we begonnen aan de bouw van De Ploeg en de buurschool van Leerplein055 De Marke. De goede samenwerking die er is geweest tussen beide besturen hebben geresulteerd in een mooi ontwerp in een bosrijke parkomgeving. Zowel het gebouw als het speelterrein dienen voor augustus 2022 gereed te zijn, zodat het schooljaar 2022-2023 kan starten in het nieuwe gebouw.

3 *Renovatie PC Montessorischool PCBO Passe-Partout Kerschoten*

In 2021 is de uitvoering van de renovatie van PCBO Passe-Partout gestart. Door onverwachte constatering van asbest hebben we vertraging opgelopen in de uitvoering. Hierdoor is de verwachting dat het bouwtraject in december 2022 gereed is.

4 *Nieuwbouw De Sjofar*

De beschikbaarheid van de tijdelijke huisvesting was erg vertraagd, maar in 2021 mocht het project De Sjofar eindelijk starten. De voorbereidingen zijn gestart, wat wil zeggen dat er verkennende gesprekken gaande zijn met de naastliggende school van Leerplein055 De Horst om gezamenlijk daar een gebouw neer te kunnen zetten. In het eerste kwartaal van 2022 wordt het aanbestedingstraject voor de architect en de bouwteamaannemer gestart. Verwachting is dat de bouw in december 2022 start.

5 *Nieuwbouw Prinses Juliana te Lieren*

Project Prinses Juliana die in het Integraal Huisvesting Plan stond voor 2021-2024 is opgestart in 2021 met een aanbestedingstraject voor een Design en Build-uitvoering. Dat wil zeggen dat de inschrijver, vaak een aannemer, de architect in zijn opdracht heeft zitten en dat zij gezamenlijk het ontwerp maken. Wij verwachten dat de bouw in het tweede kwartaal van 2022 start, mits het aanbestedingstraject loopt volgens planning.

4.4 De (bouw)blik verder vooruit

Met gemeente en onderwijsinstellingen hebben we een doorkijk gemaakt naar de komende twaalf jaar. Welke huisvesting is dan nodig? Het resultaat is een nieuw Integraal Huisvestings Plan (IHP) dat begin 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De uitwerking van het IHP voor de eerstkomende vier jaar staat in de Kadernota onderwijshuisvesting 2021-2024. Wij hebben goed onderbouwd welke bouwprojecten wat ons betreft prioriteit hebben en kunnen daarmee, met goedkeuring van de gemeente, voorbereidend starten.

Wij zijn zelf bouwheer van alle nieuwbouw- en renovatieprojecten. Die inzet wordt gefinancierd uit het bouwbudget (ca. 2 procent per project). Dat is goed voor de continuïteit van onze facilitaire en huisvestingsstafafdeling. De afdeling doet alles in eigen beheer en heeft in de loop van de jaren veel kennis en ervaring opgebouwd, ook over kwaliteitsborging bij bouwprojecten en onderhoud.

We verrasten onze collega's met een smakelijk pakket van sinterklaas. Even lekker samen genieten en vieren!

4.5 Planmatig onderhoud, verbouw en renovatie

In 2020 zijn we het benodigde onderhoud van onze schoolgebouwen in kaart gaan brengen, zie ook het kopje Meerjarenonderhoud. Dit is gedaan, omdat een nieuw meerjarenonderhoudsplan moest worden gemaakt. In 2021 is dit gereed en is ook de consequentie voor het planmatig onderhoud en de manier van begroten daarvan bepaald. De gebouwen die grootschalige renovatie of vervangende nieuwbouw krijgen vanuit het IHP, nemen we nu niet mee in het grootschalig onderhoud. Het IHP helpt ons enorm bij de strategische en financiële onderhoudsplanning voor de komende jaren.

4.6 Klein onderhoud: meldingen gedigitaliseerd

Jaarlijks begroten we circa 120.000 euro voor klein onderhoud op onze scholen. Denk aan reparatie van lekkages of defecte verlichting. Scholen melden dit soort zaken digitaal bij leveranciers. De kosten van het klein onderhoud bleven in 2021 binnen de begroting.

4.7 Aandacht voor een beter binnenklimaat

Het binnenklimaat op scholen is al jaren niet op orde, maar kreeg door corona nog meer aandacht in 2020. Minister van OCW Slob heeft het Landelijke Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) gevraagd om voor 1 oktober 2020 inzichtelijk te maken of schoolgebouwen wel of niet aan de minimumeisen voor luchtverversing voldoen.

LCVS heeft alle scholen – van oude tot nieuwe gebouwen – langs dezelfde meetlat gelegd en getoetst aan de hand van het Bouwbesluit, aanvullende richtlijnen en RIVM-eisen voor ventilatie. Er zijn minimale grenswaarden bepaald voor schoolgebouwen. Om waar nodig de luchtkwaliteit en ventilatie te verbeteren, kunnen scholen gebruik maken van een rijkssubsidieregeling.

Het ministerie van OCW draagt 30 procent bij in de kosten, de overige 70 procent komt voor rekening van het schoolbestuur en de gemeente waarvoor nadere afspraken worden gemaakt.

De focus ligt in het onderzoek op luchtkwaliteit in leslokalen, maar wij kijken als PCBO Apeldoorn liever naar het gehele binnenklimaat van scholen. Dat nemen we ook mee in alle onderhouds- en bouwplannen.

Inmiddels hebben we in 2021 veel onderzoek kunnen doen naar de mogelijke oplossingen. Op een aantal scholen konden we op korte termijn de ventilatie toch op een minimaal niveau krijgen met snelle en “simpele” aanpassingen: extra ramen, ramen die verder open kunnen, roosters plaatsen en roosters extra schoonmaken.

Voor de grotere aanpassingen, waarvoor ook de SUVIS-subsidie is aangevraagd, is veel meer onderzoek nodig. Wij proberen verder te kijken dan inderdaad alleen ventilatie; we proberen zowel warmte, koeling, ventilatie, ledverlichting en duurzaamheid (gasloos) bij elkaar te brengen. Dat behoeft helaas de nodige voorbereiding. De scholen die we in de komende jaren willen aanpakken, staan niet benoemd in het IHP vanuit de gemeente. Dus voor de scholen die nieuwbouw dan wel renovatie krijgen, is deze regeling niet aangevraagd. Naast goed onderzoek is uiteraard de bekostiging van deze aanpassingen ook nog onderwerp van gesprek met de gemeente en alle andere schoolbesturen. Wij hopen de eerste twee scholen (De Beemte en De Regenboog Woudhuis) te kunnen oppakken als project. Wetende dat dit ook nagenoeg renovatietrajecten worden, aangezien je bij deze aanpassingen moet denken aan nieuwe plafonds, schilderwerk, nieuwe verlichting en uiteraard het systeem voor een goed klimaat.

**Een speciale kerstboodschap
en kerstgeschenk voor al
onze medewerkers.**

4.8 Vier schoolpleinen 'vergroend'

Dankzij subsidie van de gemeente hebben we in 2021 twee schoolpleinen 'vergroend'. De Terebint en de Fakkell hebben beide een prachtig groen schoolplein kunnen realiseren met behulp van een subsidie. Kinderen, ouders en buurtbewoners zijn betrokken bij het ontwerp van de pleinen. Voor het nieuwbouwproject IKC Spreng Ugchelen hebben we ook een mooi schoolplein kunnen aanleggen.

In 2022 volgen meer groene pleinen, aangezien De Kring, Sjofar Beatrix, Diamant het Kristal en de Regenboog Osseveld de toezegging hebben gekregen om het plan dat ze hebben ingediend te kunnen uitvoeren. Tevens zullen we de schoolpleinen van de PP Kerschoten en De Ploeg in het nieuwbouwproces meenemen. Daar liggen ook al twee ontwerpen klaar. Een aantal scholen werkt aan een plan om in 2022 in te dienen. Uiteraard hopen we dat de gemeente dit soort mooie projecten komende jaren blijft mee-subsidiëren.

4.9 Zon op het schooldak

Gemeente Apeldoorn financiert, in het kader van de duurzaamheidsambitie, zonnepanelen op schooldaken. Dit is in 2020 aanbesteed en in 2021 zijn op vele scholen zonnepanelen geplaatst.

Duurzaamheid

17 PCBO-scholen hebben zonnepanelen met een totale opbrengst van:

379 MWh

4.10 Permanent (samen)werken aan veilige, schone scholen

Via de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) monitoren we de veiligheid in en rond onze schoolgebouwen. Van brandveiligheid tot speeltoestellen: we brengen mogelijke risico's in kaart en daarna volgen zo nodig verbeteringen.

We doen al veel preventief aan veiligheid en gezondheid, te weten:

- keuren en inspecteren CV-toestellen;
- warmte - terugwin-units controleren;
- vervangen WTW-filters;
- brandmeldinstallatie wordt gecontroleerd;
- noodverlichting wordt gecontroleerd;
- reinigen we straatkolken;
- daken keuren;
- de speeltoestellen buiten keuren;
- de speelzalen binnen keuren;
- de aanwezige ladders en elektrisch gereedschap keuren;
- speelzand verschoneren.

In weekenden en vakanties worden schade of calamiteiten gemeld bij de stafafdeling Facilitair en huisvesting. Dit lossen we uiteraard zo snel en zo goed mogelijk op, zo nodig in overleg met de gemeente. Zo kunnen leerlingen en medewerkers zonder al te veel overlast weer snel aan de slag.

In 2021 zijn we verdergegaan bij een aantal scholen waar we in 2020 zijn begonnen en hebben we op verschillende scholen flink opgeruimd.

Verder zijn nu vrijwel alle scholen voorzien van passend toegangsbeheer, waardoor we in staat zijn om op afstand toegang te beheren.

Totale CO2
reductie in 2020

174.340 kg

Dat staat gelijk aan
het planten van

6554
bomen

5. Financieel beleid

5.1 Doelen en resultaten

Het financieel beleid is voor PCBO Apeldoorn een pijler, die is gericht op de continuïteit van goed onderwijs en blijvende realisering van de doelstellingen uit het strategisch beleid. Het maakt zichtbaar in welke mate de visie en de strategische doelen 'betaalbaar' zijn. Financiële faciliteiten worden daarnaast op een zodanige wijze ingezet en beheerd dat geïdentificeerde risico's op verantwoorde wijze worden gedekt.

Jaarlijks wordt in het tweede kwartaal een aantal beleidsdagen georganiseerd waarbij het College van Bestuur en de stafhoofden vanuit het strategisch meerjarenbeleidsplan de beleidsplannen voor het komend schooljaar opstellen. Deze plannen worden binnen WMK vastgelegd en gemonitord.

Voor het jaar 2021 waren de prioriteiten van het financieel beleid (in willekeurige volgorde):

1. Waarborgen continuïteit van de organisatie

Dit is een algemene voorwaarde voor elke organisatie en derhalve een continu proces binnen de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). Hierbij wordt aandacht gegeven aan de exploitatie, kasstroom en de ontwikkeling van financiële kengetallen middels maandelijkse monitoring en de kwartaalrapportages.

2. Inrichten P&C-cyclus PCBO-breed

Het doel is te komen tot een interne managementrapportage afgestemd op de gedifferentieerde informatiebehoefte binnen de organisatie. Dit was tot op heden versnipperd; er werd gebruikgemaakt van diverse instrumenten.

In 2020 zijn de eerste stappen gezet en dit heeft in 2021 geleid tot het gebruik van een eenduidig instrumentarium waarin vanuit de diverse applicaties informatie kan worden verwerkt. Een externe dienstverlener heeft hierbij een adviserende rol gespeeld en zal ook de trainingen voor de gebruikers verzorgen.

3. Opstellen beleidsrijke begroting

De meerjarenbegroting 2022 is, ten opzichte van 2021, 'beleidsrijker' gemaakt; In deze meerjarenbegroting is een aantal beleidsmatige thema's financieel vertaald en begroot.

4. Positioneren control in de organisatie als adviseur en '3rd line of defense'

Sinds 2020 is de functie van Business Controller naast de Financial Controller vormgegeven, om zodoende te zorgen voor een toekomstbestendige ingerichte financiële organisatie. In 2021 is deze functie vanaf oktober door een vaste medewerker ingevuld, waarbij de focus lag op beleidsondersteuning en visieontwikkeling. Die hebben hun beslag gekregen door een aantal adviezen rondom beleidsvoornemens zoals allocatie, treasury en risicomanagement. In de komende jaren zal dit verder worden ingezet en komt er meer aandacht voor de rol van 3rd line of defense. Dit onderdeel van de functie van de Business controller richt zich vooral op de werking van de interne processen en de bijbehorende taken en bevoegdheden. Dit wordt onafhankelijk van de overige organisatieonderdelen gedaan en gezien als een Interne Auditor.

5. Actualiseren kadernota

De kadernota was gedateerd en niet meer passend bij de huidige organisatie en het gehanteerde beleid, zoals het allocatiebeleid. In 2021 is de kadernota geactualiseerd voor de begroting 2022. Daarin is ook het huidige allocatiebeleid opgenomen. Dit is een jaarlijks terugkerend proces.

6. Actualiseren allocatiebeleid

Dit komt hierna als apart thema aan de orde.

7. Risicomanagement integreren in P&C-cyclus

In 2018 is door een externe partij een risicoscan uitgevoerd waardoor zicht is verkregen op de belangrijkste financiële risico's, de (aanwezige) beheersmaatregelen, de werking van de aanwezige beheersmaatregelen en de nettorisico's waarvoor een buffervermogen noodzakelijk is. Dit is in de afgelopen jaren gemonitord, maar het maakte geen integraal onderdeel uit van de tussentijdse verantwoordingsrapportages. In 2021 is het proces in gang gezet om het financiële risicoprofiel te actualiseren en vanaf 2022 een risicoparagraaf in de kwartaalrapportages op te nemen. Met de externe dienstverlener is de actualisatie van de uitgevoerde risicoscan in 2018 al gepland voor begin 2022.

5.2 Opstellen meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting zoals die jaarlijks wordt opgesteld als onderdeel van de begrotingscyclus in het vierde kwartaal, geeft richting aan het financieel beleid. Vanuit het strategisch beleidsplan kijken we wat nodig is om onze ambities op het gebied van Onderwijskwaliteit, HRM, schoolgebouwen en ICT te realiseren. Dit doen we vanuit een brede dialoog in onze organisatie.

Naast het strategisch beleidsplan worden ook de ontwikkelingen in het primair onderwijs verwerkt, zoals het Nationaal Programma Onderwijs. Ook thema's als de coronapandemie, het lerarentekort en de integratie van ICT vragen continu om aandacht en hebben financiële impact op de organisatie.

Met ingang van 2023 treedt de nieuwe Wet vereenvoudiging bekostiging in werking, waarbij het doel is te komen tot duidelijkere, eenvoudiger en voorspelbaardere bekostiging van ons onderwijs. Hiertoe worden de vele rekenregels verminderd tot één bedrag per leerling per school. Er wordt dus geen onderscheid meer gemaakt tussen personele en materiële bekostiging. Hierdoor krijgen scholen komende jaren meer beleidsruimte om hun schoolplannen te realiseren via hun schoolexploitatie.

Binnen PCBO worden door de schooldirecteuren, stafhoofden en CvB de begrotingen verwerkt in Cogix aan de hand van de begrotingsgesprekken die door de afdeling Financiën met hen worden gevoerd.

5.3 Toekomstige ontwikkelingen

Van een aantal thema's dat nu al actueel is, is het verloop op dit moment nog onduidelijk. Hierbij valt te denken aan het Nationaal Programma Onderwijs (zie verderop), de regeling omtrent de vorming van de voorziening groot onderhoud en de vereenvoudiging van de bekostiging.

Binnen PCBO wordt de actualiteit gevolgd en rekening gehouden met de financiële impact op basis van de huidige bekende regelgeving.

De krapte op de arbeidsmarkt en de werkdruk bij het huidige personeel hebben ertoe geleid dat het strategisch personeelsbeleid wordt herzien. Hierbij wordt ook de ontwikkeling van het leerlingaantal, de onderwijsbehoefte en de zorgtaak meegenomen om zodoende niet alleen de formatiebehoefte kwantitatief maar ook kwalitatief te kunnen bepalen.

5.4 Investeringsbeleid

Het investeringsbeleid vormt een onderdeel van het inkoopbeleid in procedurele zin en van de begroting in financiële zin. In de begrotingsvoorstellen vanuit de budgethouders worden investeringen opgenomen, die door het CvB bij tegelijk met de begroting worden vastgesteld. Daarnaast worden investeringen gedaan in aanpassingen van de schoolgebouwen, die zijn belegd in het meerjarenonderhoudsplan.

5.5 Treasury

Het Treasurystatuut voor onze publieke en private middelen is in 2020 geactualiseerd en vastgesteld, conform de voorschriften in de 'Regeling beleggen, lenen, en derivaten OCW 2016' en de op deze regeling gepubliceerde wijziging van 2018. In dit statuut leggen we uit wat ons treasurybeleid is en wie welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft op dit beleidsterrein. Publieke middelen die niet op korte termijn nodig zijn voor het onderwijs hadden wij belegd, echter voldeed de vermogensbeheerder niet aan het vereiste om minimaal een single A-rating bij twee ratingsbureau te hebben. Conform het beleidsbesluit uit 2020 hebben we onze beleggingsportefeuille in 2021 afgebouwd vanwege de uitblijvende rendementen. We hebben ervoor gekozen het vrijkomende geld middels 'schatkistbankieren' onder te brengen bij het ministerie van Financiën. Schatkistbankieren is bedoeld voor instellingen die een wettelijke of publieke taak uitvoeren en hiervoor gelden van het Rijk ontvangen. Dit houdt in dat zij de publieke gelden aanhouden bij het ministerie van Financiën. Publiek geld verlaat de schatkist niet eerder dan noodzakelijk voor de uitvoering van die publieke taak. Onderwijsinstellingen zijn niet verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren, maar mogen dit wel vrijwillig doen.

5.6 Nationaal Programma Onderwijs

Begin 2021 heeft het toenmalig kabinet het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gepresenteerd. Met dit omvangrijke programma voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs, inhalen en compenseren van vertraging, wordt in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 een bedrag van in totaal 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld, waarvan 5,8 miljard euro voor het funderend onderwijs.

Voor het schooljaar 2021-2022 is het bedrag in het reguliere basisonderwijs 701,16 euro per leerling en voor het schooljaar 2022-2023 minimaal 500 euro per leerling. Deze bedragen zijn c.q. worden nog verhoogd met een aanvulling voor scholen die een achterstandscore hebben.

Voor het schooljaar 2021-2022 bedraagt de bekostiging in totaal 4.121.000 euro waarvan voor de periode augustus 2021 t/m december 2021 een bedrag van 1.717.000 euro (5/12e deel) is toe te rekenen.

Elk schoolteam heeft een schoolscan gemaakt ter inventarisatie van de opgelopen achterstanden. Vervolgens hebben zij op de scholen plannen uitgewerkt voor de besteding van de tijdelijke middelen. Deze plannen hebben formeel de instemming van de MR op de betreffende school gekregen.

Naast de inzet van NPO-middelen is door veertien scholen gebruikgemaakt van de subsidie 'onderwijsachterstanden door corona'. Scholen hebben aan specifieke programma's (al dan niet met externe partijen) gewerkt om onderwijsachterstanden op het gebied van taal en rekenen gericht aan te pakken. In totaal hebben 273 leerlingen een programma afgerond.

Welke eerste resultaten in de uitvoering van de plannen zijn te melden?

Scholen investeren op de inzet van personeel en op de inzet van scholing. We zien dat individuele begeleiding van leerlingen ten behoeve van onderwijsachterstanden inhalen hierdoor beter mogelijk is. Tegelijkertijd zien we dat het tekort aan leerkrachten het soms moeilijk maakt de continuïteit te waarborgen. We verwachten in april 2022 een globaal beeld te kunnen geven van de eerste resultaten die deze programma's opleveren.

In 2021 is 634.000 euro besteed vanuit de NPO-middelen, waarvan 153.000 euro (24 procent) aan extern personeel.

Een deel van de NPO-middelen is, met instemming van de GMR bovenschools ingezet. Het gaat hier om de volgende interventies:

Effectievere inzet van onderwijs door het programma 'Foutloos rekenen' bovenschools in te kopen

Interventies op het gebied van het versterken van sociaal-emotionele ontwikkeling door het versterken van het plusonderwijs

Interventies om extra personeel aan te trekken.

Interventies op faciliteiten en randvoorwaarden, denk aan versterking van

- de professionele cultuur; de afdeling onderwijskwaliteit;
- de lerende cultuur binnen de organisatie.

In 2021 is € 150.000 van de NPO-middelen collectief besteed.

5.7 Allocatie van middelen

In het allocatiebeleid van PCBO Apeldoorn is vastgelegd hoe de middelen, die het bevoegd gezag van het ministerie van OCW ontvangt, over de scholen en bovenschools verdeeld worden. In 2021 is het allocatiebeleid herzien, omdat het tot dan toe vigerende beleid binnen de organisatie als te vaktechnisch werd ervaren en niet meer volledig actueel was op het gebied van bekostiging.

Het allocatiebeleid is gebaseerd op vijf uitgangspunten:

1. Transparantie: het moet voor iedereen binnen PCBO Apeldoorn duidelijk zijn hoe de opbouw, toedeling en besteding van middelen plaatsvindt;
2. Eenvoud; de spelregels voor de toedeling en besteding van de middelen zijn eenvoudig en daarmee voor de betrokkenen goed uit te voeren c.q. te volgen;
3. Realisme; de allocatie van middelen sluit aan op de toedeling van taken.
4. Solidariteit: risico's die op schoolniveau niet beïnvloedbaar zijn worden zoveel mogelijk op bovenschools niveau gedragen;
5. Prikkel: het allocatiemodel stimuleert tot ondernemend gedrag en biedt zo weinig mogelijk ruimte voor calculerend gedrag.

Solidariteit speelt binnen het allocatiemodel een belangrijke rol; er wordt een beroep gedaan op de gezamenlijke verantwoordelijkheid. De lasten van solidariteit worden bovenschools gedragen, ofwel het bestuur dekt de kosten geheel ofwel de desbetreffende school krijgt hiervoor voldoende financiële ruimte via een extra toeslag. Het betreft dan vaak lasten waar de individuele scholen weinig invloed op kunnen uitoefenen. De financiering van solidariteit vindt plaats doordat de scholen een deel van de rijksvergoeding afdragen aan de bovenschoolse organisatie. Hierbij geldt: hoe meer tot de solidariteit wordt gerekend, des te hoger de bijdrage per school wordt.

In het kader van centraal beleid zijn in de bovenschoolse organisatie bestuurders en staf- en lijnfunctionarissen werkzaam. Naast de loonkosten van deze functionarissen worden ook de kosten van centraal beleid zoals bepaalde vormen van professionalisering, accountantskosten, juridische ondersteuning en contributies aan brancheorganisaties tot de lasten voor administratie, beheer en bestuur gerekend. Deze lasten worden ook gefinancierd vanuit een afdracht van de scholen aan de bovenschoolse organisatie.

Elke school draagt naar rato van de omvang van het totaal van de volgende rijksvergoedingen bij aan deze dekking:

- lumpsum personeel;
- personeel- en arbeidsmarktbeleid (exclusief werkdrukmiddelen);
- bekostiging professionalisering starters en schoolleiders (voorheen prestatiebox);
- lumpsum materieel.

De additionele subsidies zoals werkdrukmiddelen en onderwijsachterstandenbeleid worden direct toegekend aan de betreffende scholen. Zie ook het volgende thema.

5.8 Onderwijsachterstandenmiddelen

Vanaf het schooljaar 2019-2020 worden de onderwijsachterstandsmiddelen bepaald aan de hand van een berekening door het CBS. Deze is gebaseerd op:

- het opleidingsniveau van de ouders;
- het land van herkomst van de ouders;
- de verblijfsduur in Nederland;
- al dan niet gebruikmaken van schuldsanering.

Deze gegevens vallen onder de privacywetgeving en het CBS maakt daarom niet bekend hoe het tot een achterstandsscore komt. Op basis van de 1 oktobertelling verstrekt het CBS een overzicht per BRIN-nummer van deze achterstandsscore.

Conform het hiervoor beschreven allocatiebeleid worden de onderwijsachterstandsmiddelen direct toegekend aan de scholen waar deze betrekking op hebben. Voor 2021 was dit voor de betreffende negen scholen een totaalbedrag van 713.400 euro.

De OAB-middelen worden in algemene zin ingezet binnen het ondersteuningsprofiel van de betrokken school en aansluitend bij de speerpunten uit het school-ontwikkelplan.

We zetten in op (inrichting van) de leeromgeving, specifieke deskundigheid van leerkrachten, ontwikkelen specifieke programma's en leerlijnen. Zoveel als kan op een zodanige manier dat meer kinderen er baat bij hebben. Structurele verbetering gaat voor op ad hoc/incidenteel.

5.9 Prestatiebox

Vanaf schooljaar 2015-2016 ontvangen besturen in het Primair Onderwijs bijzondere bekostiging via de prestatiebox voor de realisatie van afspraken uit het bestuursakkoord en in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Dit vloeit voort uit diverse afspraken uit het Bestuursakkoord 2012, het Regeerakkoord en het Nationaal Onderwijsakkoord.

De vier actielijnen uit het bestuursakkoord zijn:

1. Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs;
2. Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering;
3. Professionele scholen;
4. Doorgaande ontwikkellijnen.

In 2021 hebben de PCBO-scholen gezamenlijk 717.400 euro budget ontvangen tot 1 augustus. Met ingang van schooljaar 2021-2022 is een deel van de middelen toegevoegd aan de lumpsumfinanciering. Het andere deel is opgenomen in de bijzondere bekostiging 'Professionalisering en begeleiding starters schoolleiders'.

Binnen PCBO zijn de middelen besteed aan alle vier de actielijnen, met dien verstande dat er per school verschillende accenten zijn gelegd, afhankelijk van het stadium van school- en teamontwikkeling en van de eisen die de doelgroepen in de scholen impliciet stellen. Steeds is gezocht naar aansluiting bij het school-ontwikkelplan en de speerpunten die naar voren kwamen uit de analyse van de opbrengsten. Dat betekent dat, in het algemeen, de nadruk lag op werken aan structurele verbetering vanuit het werk aan leerlijnen en differentiatie. Professionalisering sloot aan bij de aanpak vanuit Onderwijs & Kwaliteitszorg en de professionaliseringsagenda.

5.10 Continuïteitsparagraaf

Intern risicobeheersingssysteem

In 2018 is door een externe partij een risicoscan uitgevoerd waardoor zicht is verkregen op de belangrijkste financiële risico's, de (aanwezige) beheersmaatregelen, de werking van de aanwezige beheersmaatregelen en de netto risico's waarvoor de vorming van een buffervermogen noodzakelijk is.

Om de geïdentificeerde risico's te kunnen beheersen, steunen wij op ons intern risico- en beheersings-systeem. Een belangrijk element hierin is de planning-en-controlcyclus die we elk jaar doorlopen. Deze cyclus zorgt voor een goede sturing en beheersing, tussentijdse verantwoording en waar nodig de mogelijkheid om doelen of in de inzet van financiële middelen bij te stellen. Onze P&C-cyclus bestaat uit de volgende elementen:

- de meerjarenbegroting, waarbij de eerste jaarschijf de jaarbegroting betreft;
- het meerjarenbestuursformatieplan, waarin allocatie van middelen voor de formatie voor het komend schooljaar wordt opgenomen;
- tussentijdse monitoring en verantwoording op basis van maand- en kwartaalrapportages;
- interne en externe verantwoording middels het jaarverslag;

In 2021 hebben er geen belangrijke wijzigingen plaatsgevonden in ons intern risico- en beheersingssysteem.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Uit de voornoemde risicoscan zijn de volgende acht risico's gedefinieerd, met daarbij aangegeven welke beheersmaatregelen zijn getroffen:

1. Onvoorzienbare en onbeheersbare leerling fluctuatie

Het gaat hierbij om een plotselinge, onvoorzienbare en onbeheersbare fluctuatie (stijging of daling) van leerlingaantallen, veroorzaakt door bijvoorbeeld onbetrouwbare prognoses of incidenten waardoor slechte publiciteit ontstaat.

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- permanente aandacht voor veiligheid, zoals aanwezigheid vertrouwenspersoon en klachtenregeling;
- tevredenheidsmetingen onder ouders en leerlingen;
- aandacht voor moderne en professionele PR.

2. Financiële gevolgen van beëindiging arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- gesprekscyclus op orde;
- dossiervorming op orde;
- ontwikkeld en geformaliseerd personeelsbeleid;
- samenhang tussen organisatie- en personeelsbeleid;
- periodiek tevredenheidsonderzoek onder personeelsleden.

3. Instabiliteit bekostiging

Het gaat hierbij om verandering in systematiek of wegvallen van bekostiging voor een specifieke leerlingenpopulatie .

Beheersmaatregelen:

- kennis van wet- en regelgeving omtrent bekostiging duidelijk belegd;
- segmentatie van de subsidies en de daaraan verbonden lasten;
- flexibiliteit van personele en materiële lasten.

4. Onvolledige indexatie van bekostiging

Deze situatie kan zich voordoen als de bekostiging niet of onvoldoende meegroeit met CAO-afspraken of lasten die voortvloeien uit nieuwe regelgeving (luchtkwaliteit/ARBO) worden niet gecompenseerd.

Beheersmaatregelen:

- kennis van wet- en regelgeving duidelijk belegd;
- flexibiliteit van personele en materiële lasten.

5. Hoger dan begrote lasten voor (vervangende) ziekteverzuim (bij budget vastgesteld op 4,5 procent)

PCBO Apeldoorn is eigen risicodragende voor de kosten van het ziekteverzuim. Het risico van ziekteverzuim is niet verzekerd.

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- het ziekteverzuim is goed in beeld;
- periodieke uitvoering van Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E);
- periodiek tevredenheidsonderzoek onder personeelsleden;
- het thema werkdruk en welbevinden komen jaarlijks terug in de voortgangsgesprekken;
- er wordt actief (preventief) verzuimbeleid gevoerd;
- periodieke evaluatie van de diensten van de Arbodienst/-arts.

6. Arbeidsmarkt schaarste, hoger dan begrote lasten door het moeilijk kunnen vervullen van vacatureruimte

Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- een ingericht intern mobiliteitscentrum (flexpool);
- permanente wervingscampagne, online vacatures;\
- binden van LIO'ers aan de organisatie en aantrekken van zij-instromers;
- samenwerking met de lerarenopleidingen;
- werven van onderwijsassistenten;
- aandacht voor een goede PR/profilering; hoe kan PCBO Apeldoorn een goede werkgever zijn?
- De relatie tussen de arbeidsmarktkrapte en de kwaliteit in het onderwijs heeft de aandacht binnen PCBO.

7. Restricties

Naast de hiervoor beschreven risico's bestaan restricties. Deze omvatten alle risico's die niet hoog genoeg zijn voor een individueel risicopercentage, maar cumulatief wel een buffer rechtvaardigen. Restricties kunnen zich zowel aan de baten- als aan de lastenkant openbaren. Het gaat hierbij om onvoorziene en onbeheersbare daling van baten of onvoorziene en onbeheersbare stijging van lasten. Voorbeeld is de ontvangst vanuit het Samenwerkingsverband Beheersmaatregelen anders dan in P&C-cyclus opgenomen:

- Duidelijke meerjarenafspraken maken met het samenwerkingsverband.

8. Uitvoeringsrisico in de bedrijfsvoering

Naast de hiervoor beschreven specifieke risico's die voldoen aan de criteria van onvoor- zien en onbeheersbaarheid bestaan (uiteeraard) uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering. Als zodanig zijn te noemen:

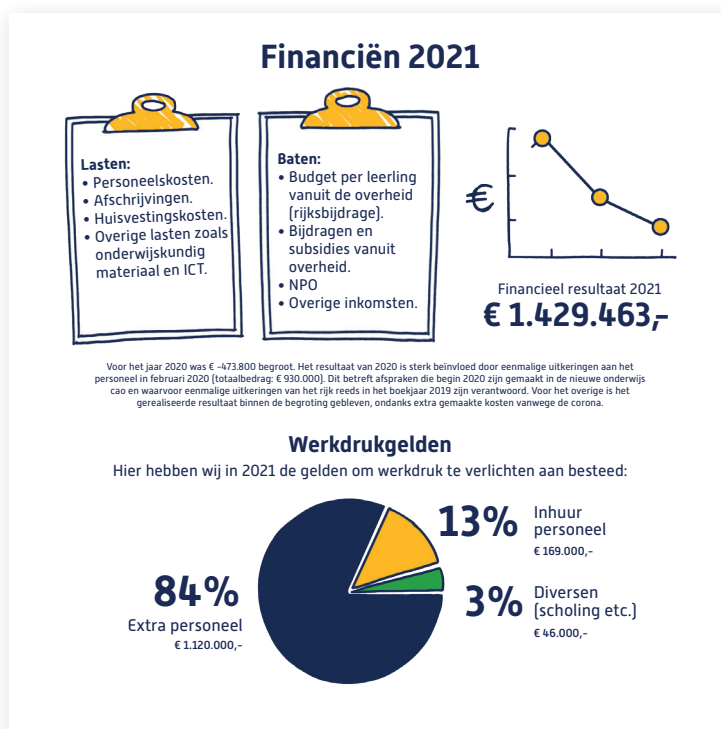
- verkeerde aannames in de begroting;
- niet tijdig anticiperen op wijzigingen in de inkomsten;
- weglekken van geld door fraude/fouten etc.;
- niet/te laat bijsturen bij begrotingsoverschrijdingen;
- niet tijdig realiseren van (evt.) geplande bezuinigingsdoelstellingen.
- ontbreken van tijdige, volledige en betrouwbare stuurinformatie.

Beheersmaatregelen:

- De AO/IB (Administratieve Organisatie/Interne Beheersing) is voor de meest kritische processen in opzet op orde;
- Planning-en-controlcyclus op orde waardoor adequate stuurinformatie beschikbaar is.

Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief met daarbij een analyse van de staat van baten en lasten en de balans conform de belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbegroting.

Leerlingen

	Verslagjaar 2021	2022	2023	2024
Aantal leerlingen	5.369	5.331	5.315	5.273

Bij de totstandkoming van de prognoses van de leerlingaantallen is door de directeuren een prognose van de te verwachten in- en uitstroom opgegeven met de demografische gegevens vanuit de gemeenten als basis. Daarbij is rekening gehouden met de gemiddelde instroom van leerlingen in de afgelopen drie jaren, lokale ontwikkelingen in het voedingsgebied en zij-instroom. De verwachte uitstroom is gebaseerd op het aantal leerlingen in de bovenbouw en de ervaringscijfers van zij-uitstroom. Gezien de demografische ontwikkelingen en op basis van de kennis van de directeuren van het voedingsgebied, verwachten we een lichte daling van het aantal leerlingen op stichtingsniveau. We zien echter wel een divers beeld tussen de scholen onderling, waarbij afstemming van de formatiebehoefte per school noodzakelijk is.

FTE

Aantal FTE	Verslagjaar 2021	2022	2023	2024
Bestuur / management*	28,0	28,0	28,0	28,0
Onderwijzend personeel**	340,9	358,2	334,3	310,7
Ondersteunend personeel ***	17,1	18,1	18,1	18,1
Totaal	386,0	404,3	380,4	356,8

Onder deze categorieën vallen de volgende functies:

* CvB en schooldirectie

**Leraren, onderwijsassistenten en leraarondersteuners

***Administratief medewerkers op scholen en medewerkers van het stafbureau

Het aantal FTE (fulltime-equivalent) is gebaseerd op het gemiddelde van het betreffende kalenderjaar, bestaande uit 7 maanden van schooljaar t-1/t en 5 maanden schooljaar t/t+1.

In 2021 zien we per saldo een stijging van het aantal FTE voornamelijk door de inzet van formatie op de subsidie Extra hulp voor de klas en de NPO-middelen vanaf schooljaar 2021-2022.

Vanaf 2022 zien we een verdergaande uitvoering van de NPO-plannen en de daarbij behorende inzet van personeel. Vanaf 2023 neemt de formatie af omdat ten tijde van het opstellen en vaststellen van de meerjarenbegroting nog geen besluit was genomen over de verlenging van de besteding van de NPO-middelen tot en met 2024.

Het aantal fte daalt vanaf 2023 als gevolg van een verwachte leerlingdaling. Binnen PCBO is er aandacht voor de relatie van de medewerkers ondersteuning in relatie tot de daling van het aantal leerlingen en daarmee de opbrengsten.

Staat van baten en lasten 2022 t/m 2024

De cijfers van de meerjarenbegroting zijn gelijk aan de in december door het College van Bestuur vastgestelde meerjarenbegroting 2022-2026. De begroting is in basis gebaseerd op de leerlingaantallen en het bedrag per leerling dat de overheid toekent. Daarnaast spelen de NPO-middelen een grote rol in de begroting 2022. De kosten en opbrengsten (€ 3,8 miljoen euro) zijn in de begroting gelijkgesteld aan elkaar.

Vanuit de plannen die voor 90% op schoolniveau worden gemaakt, wordt hier nader invulling gegeven aan de besteding van deze middelen die grotendeels doorlopen tot en met juli 2023.

In het jaar 2022 wordt de begroting afgesloten met een regulier begrotingssaldo van € - 453.000. De afgelopen jaren zijn gedurende het jaar incidentele aanvullende financieringsbronnen beschikbaar gekomen waardoor het exploitatieresultaat positief uitkwam aan het einde van het jaar. Voor nu is, behalve de NPO geen aanvullende financiering bekend.

Binnen PCBO willen we de normale bedrijfsvoering in evenwicht brengen. Het begrotingstekort 2022 zal daarom omgebogen moeten worden naar een begrotingsoverschot. Hiervoor is een ambitie in de begroting opgenomen waarbij de loonkosten in de jaren 2023 tot en met 2026 in evenwicht gebracht gaan worden met de inkomsten. Om dit daadwerkelijk te verwezenlijken zal hier enerzijds beleid (zoals gezonde functiemix, ambulante tijd versus lestijd en gemiddelde groepsgrootte) voor gemaakt of aangepast moeten worden en anderzijds zal het sturen op euro's geïntensiveerd worden waardoor sneller bijgestuurd kan worden.

Staat van baten en lasten X € 1.000	Realisatie verslagjaar 2021	2022	2023	2024
BATEN				
Rijksbijdragen	37.656.426	37.763.000	35.381.000	33.402.000
Overige overheidsbijdragen en subsidies	220.147	215.000	215.000	215.000
Overige baten	214.361	123.000	123.000	123.000
TOTAAL BATEN	38.090.934	38.101.000	35.719.000	33.740.000
LASTEN				
Personeelslasten	30.491.419	32.323.000	30.001.000	27.916.000
Afschrijvingen	626.272	720.000	806.000	899.000
Huisvestingslasten	2.524.094	2.202.000	2.195.000	2.195.000
Overige lasten	3.116.455	3.309.000	3.009.978	2.849.000
TOTAAL LASTEN	36.758.241	38.554.000	36.011.978	33.859.000
SALDO				
Saldo baten en lasten	1.332.693	-453.000	-292.978	-119.000
Saldo financiële baten en lasten	96.770	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	1.429.463	-453.000	-292.978	-119.000

Bekostiging

Met ingang van 2023 treedt de vereenvoudiging van de bekostiging in werking, wat onder andere inhoudt dat de personele lumpsum bekostiging niet meer op schooljaarbasis maar op kalenderjaarbasis wordt bepaald.

In de systematiek van schooljaarbekostiging werd over de maanden augustus t/m december een betaalritme gehanteerd afwijkend van het 5/12e deel (41,67 procent), namelijk $5 \times 6,91$ procent = 34,55 procent. Schoolbesturen namen voor dit verschil jaarlijks een vordering op het ministerie van OCW op in de jaarrekening, echter, met het ingaan van de vereenvoudiging van de bekostiging komt deze vordering te vervallen. Dit heeft uiteraard ook invloed op de diverse kengetallen (zie hierna).

In 2022 zal het Nationaal Programma Onderwijs worden voortgezet, waarbij voor de bekostiging van schooljaar 2022-2023 is uitgegaan van 500 euro per leerling. De looptijd van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) wordt met twee jaar verlengd. Dat is recent door de minister van Onderwijs bekend gemaakt en hiermee onderkent hij dat de looptijd van het NPO te kort was. Overigens zijn geen extra middelen beschikbaar voor dit programma; er is alleen meer tijd om deze middelen in te zetten.

Personeelkosten

In de meerjarenbegroting 2022 tot en met 2026 is geen rekening gehouden met eventuele stijgende personele lasten door nieuwe cao-afspraken, de recente stijging van 2,25 procent is reeds verwerkt. Het uitgangspunt is dat een CAO-stijging volledig wordt gecompenseerd door het Rijk.

De kosten van de formatie van de scholen nemen af door enerzijds een daling van het leerlingaantal in de komende jaren en anderzijds door de ambitie om de reguliere bedrijfsvoering in evenwicht te brengen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de lagere subsidie-inkomsten als gevolg van de leerlingdaling leiden tot een evenredig lagere inzet van personeel. Daarnaast is een ombuiging ingeboekt op de personele lasten om met aanpassing van het beleid, nieuw beleid en aanscherping van de financiële sturing naar begrotingsevenwicht toe te gaan.

Voor de kosten van vervangingen wegens ziekteverzuim is uitgegaan van een verzuimpercentage van 4,5 procent. Gezien het werkelijke verzuimpercentage van 4,5 procent over de afgelopen 12 maanden lijkt dit reëel.

Door de voortdurende schaarste aan personeel zijn in de begroting hogere kosten voor de werving en selectie van personeel opgenomen, die ook in de volgende jaren nodig zullen zijn om het personeelsbestand op een adequaat niveau te kunnen houden.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gebaseerd op de activastaat rekening houdend met vervangingsinvesteringen en de investeringsaanvragen vanuit de budgethouders (directeuren en stafhoofden) welke zijn vastgesteld door het College van Bestuur in de meerjarenbegroting.

Vanaf het boekjaar 2019 is een stelselwijziging doorgevoerd in de verwerking van periodiek groot onderhoud. De uitgaven worden niet langer rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht, maar op de balans geactiveerd en daarover wordt afgeschreven. Het effect hiervan op de meerjarenbegroting is een vermindering van de huisvestingslasten, waartegenover een oploop van de afschrijvingslasten is te zien.

De afschrijvingen op eigen investeringen voor duurzaamheid zijn berekend vanaf het jaar 2021, met ingang van de ingebruikname van het schoolgebouw van PCBO De Touwladder en de daarna drie volgende schoolgebouwen die zijn opgenomen in het Integraal Huisvestings Plan van de gemeente Apeldoorn (planperiode 2016-2019). Ten aanzien van schoolgebouwen die in de volgende planperiode van het Integraal HuisvestingsPlan worden opgenomen, zijn geen afschrijvingen begroot. Hierover zullen te zijner tijd met de gemeente eerst afspraken worden gemaakt. De afschrijvingstermijn van de investeringen is 10 jaar, gelijk aan de verwachte terugverdientijd van deze investeringen.

Huisvestingslasten

Bij de raming van de huisvestingskosten zijn het huidige kostenniveau en de omvang van de activiteiten als uitgangspunt genomen. De kosten van gebouwonderhoud is exclusief de kosten van periodiek groot onderhoud. Zij worden overeenkomstig de hiervoor genoemde stelselwijziging op de balans geactiveerd en daarover afgeschreven. In de meerjarenbegroting is nog geen rekening gehouden met de onderhoudsvoorziening op basis van de componentenmethode, omdat op het moment van opstellen van de begroting de definities omtrent welke componenten als investering of als onderhoud dienen te worden gekenmerkt, nog niet bekend zijn.

Overige instellingslasten

In de jaren 2022 en 2023 wordt externe expertise ingezet (deskundigenadvies) vanuit de NPO-middelen, net als aanschaf van leermethodes en ICT-voorzieningen.

Balans 2021 t/m 2024

De balans voor de periode 2022 t/m 2024 is gebaseerd op de meerjarenbegroting zoals hiervoor gepresenteerd met de balans van 2021 als uitgangspunt.

	Realisatie verslagjaar 2021	2022	2023	2024
ACTIVA				
VASTE ACITVA				
Immateriële vaste activa	-	-	-	-
Materiële vaste activa	5.293.794	6.773.000	6.767.000	6.668.000
Financiële vaste activa	-	-	-	-
Totaal vaste activa	5.293.794	6.773.000	6.767.000	6.668.000
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden	-	-	-	-
Vorderingen	2.789.201	580.000	580.000	580.000
Kortlopende effecten	-	-	-	-
Liquide middelen	8.878.320	9.156.000	8.870.000	8.850.000
Totaal vlottende activa	11.667.520	9.736.000	9.450.000	9.430.000
TOTAAL ACTIVA	16.961.314	16.509.000	16.217.000	16.098.000
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	7.466.087	6.662.000	7.949.000	7.830.000
Bestemmingsreserves	3.959.264	4.311.000	2.732.000	2.732.000
Overige reserves en fondsen	-	-	-	-
Totaal eigen vermogen	11.425.351	10.973.000	10.681.000	10.562.000
VOORZIENINGEN	746.765	747.000	747.000	747.000
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	4.789.198	4.789.000	4.789.000	4.789.000
TOTAAL PASSIVA	16.961.314	16.509.000	16.217.000	16.098.000

Onze meerjarenbalans laat de komende jaren vanaf 2022 een consistent beeld zien. De boekwaarde van de materiële vaste activa loopt de komende jaren verder op door nieuwe uitgaven voor groot onderhoud die worden geactiveerd. De financiering hiervan uit eigen middelen leidt tot afname van de liquide middelen. In 2022 zal zoals eerder vermeld de vordering op het ministerie van OCW komen te vervallen als gevolg van de invoering van de vereenvoudigde bekostiging per 1 januari 2023. Hierdoor zal ook het publieke eigen vermogen afnemen. De bestemmingsreserve NPO zal in het komende jaar toenemen als gevolg van het niet volledig kunnen besteden van de middelen, daarna zal deze als gevolg van de bestedingen tot en met 2024 aflopen.

De vorming van een voorziening groot onderhoud op basis van de componentenmethode is in deze meerjarenbalans nog niet opgenomen, omdat de uitgangspunten hiervoor nog niet duidelijk zijn.

Kengetallen

De inspectie van het onderwijs heeft een nieuwe set kengetallen voor risico indicatoren ter detectie van het risico voor financiële continuïteit gepubliceerd. De signaleringswaarde bij liquiditeit is afhankelijk van de omvang van een schoolbestuur, PCBO valt onder de categorie "groot" zijnde een met een totaal aan baten van meer dan € 12.000.000.

Naast de kengetallen en signaleringswaarden voor het toezicht op de financiële continuïteit heeft de Inspectie van het Onderwijs ook een signaleringswaarde ontwikkeld voor toezicht op publiek eigen vermogen. Deze geeft een indicatie hoeveel eigen vermogen een onderwijsinstelling redelijkerwijs maximaal nodig heeft voor een gezonde bedrijfsvoering.

Kengetal	Realisatie verslagjaar 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Signalering
Solvabiliteit 2	0,72	0,71	0,70	0,70	Ondergrens: <0,3
Weerstands-vermogen	29,9%	28,8%	29,9%	31,3%	Ondergrens: < 5%
Liquiditeit	2,44	2,03	1,97	1,97	Ondergrens: <0,75
Rentabiliteit	0,04	-0,01	-0,01	-0,00	Afhankelijk van reservepositie schoolbestuur.
Indicator reservepositie (per einde verslagjaar)	8,4%	4,9%	4,1%	4,14%	Bovengrens: >0%.

In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat het positieve exploitatieresultaat en de positieve kasstroom in 2021 de financiële positie van PCBO heeft verbeterd. Het weerstands-vermogen blijft vanaf 2023 stabiel, maar in 2022 zien we eerst het grote effect waarin het incidentele resultaat van de afboeking van de vordering op het ministerie van OCW is verwerkt.

De liquiditeitspositie is in 2021 éénmalig gestegen als gevolg van het afbouwen van de effectenportefeuille en het aangaan van schatkistbankieren. Vanaf 2022 blijft de liquiditeit stabiel en ruim boven de ondergrens.

De eerste jaren vanaf 2023 zal het exploitatieresultaat nog licht negatief zijn, waardoor ook de rentabiliteit nog negatief is. De reservepositie neemt in de komende jaren af als gevolg van de negatieve exploitatieresultaten. Een belangrijke kanttekening die hierbij geplaatst moet worden, is dat de vorming van een voorziening groot onderhoud op basis van de componentenmethode hierin nog niet is meegenomen. Dit kan een verschuiving in de vermogenspositie tot gevolg hebben waarbij het eigen vermogen zal afnemen en de omvang van de voorziening zal toenemen. De reservepositie blijft voldoende om de geplande (strategische) doelstellingen te realiseren en voldoet aan het financieel risicoprofiel van PCBO dat in 2018 door een externe partij is opgesteld.

Het verslag van de Raad van Toezicht is opgenomen onder paragraaf 1.5 "Bestuur, toezicht en governance".

6. Verantwoording van de financiën

In dit hoofdstuk, dat apart te lezen is van de jaarrekening zoals opgenomen in onderdeel B, verantwoorden wij de financiële staat van ons bestuur. Dit doen we door de realisatie van het verslagjaar af te zetten tegen de begroting van het verslagjaar en vervolgens tegen de realisatie van het voorgaand verslagjaar. De eerste paragraaf geeft een analyse van de staat van baten en lasten, de tweede paragraaf toont de balans en in de laatste paragraaf komt de financiële positie aan bod.

6.1 Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten	Realisatie vorig jaar 2020	Begroting verslagjaar 2021	Realisatie verslagjaar 2021	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN					
Rijksbijdragen	34.560.006	34.102.990	37.656.426	3.553.436	3.553.436
Overige overheidsbijdragen en subsidies	219.310	225.000	220.147	-4.853	837
Overige baten	98.950	99.000	214.361	115.361	115.411
TOTAAL BATEN	34.878.266	34.426.990	38.090.934	3.663.944	3.212.668
LASTEN					
Personeelslasten	30.043.350	29.037.750	30.491.419	1.453.669	448.069
Afschrijvingen	645.244	655.000	626.272	-28.728	-18.972
Huisvestingslasten	2.269.957	2.140.800	2.524.094	383.294	254.137
Overige lasten	2.902.634	2.905.900	3.116.455	210.555	213.821
TOTAAL LASTEN	35.861.185	34.739.450	36.758.241	2.018.791	897.056
SALDO					
Saldo baten en lasten	-982.919	-312.460	1.332.693	1.645.153	2.315.612
Saldo financiële baten en lasten	12.038	10.000	96.770	86.770	84.732
TOTAAL RESULTAAT	-970.881	-302.460	1.429.463	1.731.923	2.400.344

Verklaring belangrijkste verschillen tussen realisatie en begroting 2021

Het exploitatieresultaat over 2021 van € 1.429K is aanzienlijk positiever dan voorzien in de begroting, waarin we nog uitgaven van een tekort van € 536K.

Dit positieve verschil van ruim € 2.132K heeft per saldo de volgende belangrijkste oorzaken:

1. extra bekostiging in kader van herstel en ontwikkeling van het onderwijs gedurende en na corona;
2. nieuwe CAO Primair Onderwijs 2021 en Participatiefonds;
3. extra kosten door coronamaatregelen;
4. overige verklaringen.

1. Extra bekostiging in kader van herstel en ontwikkeling van het onderwijs gedurende en na Corona

De coronapandemie heeft ook in 2021 grote invloed gehad op het maatschappelijk leven en het heeft zijn weerslag gehad op verzorgen van onderwijs. In periodes is onderwijs geboden in hybride vorm, deels op school en deels online, waarbij we konden terugvallen op de ICT-investeringen die reeds in 2020 waren gedaan. We hebben net als vele andere schoolbesturen in het primair onderwijs te maken gehad met het niet kunnen verzorgen van onderwijs, doordat te veel leerlingen of de leerkracht positief getest waren en er geen adequate vervanging kon worden geregeld.

Vanuit het ministerie van OCW is in 2021 een aantal subsidies beschikbaar gesteld om de opgelopen achterstanden in te halen en het onderwijs te herstellen en te ontwikkelen:

Extra Hulp voor de Klas (EHK)

Scholen hadden de mogelijkheid om via een regionaal verband subsidie aan te vragen in het kader van de regeling Extra Hulp voor de Klas (EHK). De gesubsidieerde activiteiten zijn:

- inzetten van leraren, onderwijsassistenten en instructeurs (leerkrachtondersteuners);
- laten geven van gastlessen;
- inzetten van studenten;
- ondersteuning op logistiek en toezicht op de naleving van coronamaatregelen;
- inhuren van personen die toezicht houden in de klas, bijvoorbeeld bij digitaal onderwijs door een leraar;
- inhuren van ondersteuning en begeleiding ter ontzorging van leraren en ander personeel;
- werven, selecteren en organiseren van extra, tijdelijk personeel.

Als bestuur hebben we gebruik gemaakt van deze subsidieregeling door te participeren in de aanvraag via Scholengroep Gelderveste [penvoerend bestuur van een netwerk].

De subsidieregeling betrof twee tranches, van januari t/m juli en augustus t/m december 2021 waarvoor PCBO in totaal 776.900 euro heeft ontvangen. Deze bedragen waren niet in de begroting opgenomen. Het budget is door de krapte op de arbeidsmarkt deels besteed aan loonkosten, extern personeel en overige kosten.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Begin 2021 heeft het toenmalig kabinet het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gepresenteerd. Met dit omvangrijke programma voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs én inhalen en compenseren van vertraging, wordt in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 een bedrag van in totaal 8,5 miljard euro beschikbaar gesteld, waarvan 5,8 miljard euro voor het funderend onderwijs.

Voor het schooljaar 2021-2022 is het bedrag in het reguliere basisonderwijs 701,16 euro per leerling en voor het schooljaar 2022-2023 500 euro per leerling. Deze bedragen zijn c.q. worden nog verhoogd met een aanvulling voor scholen die een achterstandscore hebben.

De looptijd van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) wordt met twee jaar verlengd. Dat is recent door de minister van Onderwijs bekend gemaakt en hiermee onderkent hij dat de looptijd van het NPO te kort was. Overigens zijn geen extra middelen beschikbaar voor dit programma; er is alleen meer tijd om deze middelen in te zetten. Pas in het voorjaar van 2022 wordt duidelijk welk bedrag elke school precies krijgt voor schooljaar 2022-2023.

Voor het schooljaar 2021-2022 bedraagt de bekostiging voor PCBO in totaal 4.476.600 euro waarvan voor de periode augustus 2021 t/m december 2021 een bedrag van 1.865.300 euro (5/12e deel) is toe te rekenen.

Met instemming van de GMR werd 356.000 euro van het bedrag van het eerste NPO-jaar bestemd voor bovenschoolse inzet. Van deze middelen is in kalenderjaar 2021 156.000 euro ingezet. De overige middelen worden naar verwachting gedurende januari t/m juli 2022 ingezet.

De plannen zoals die opgesteld zijn door de individuele scholen en waarmee de betreffende mr's hebben ingestemd, konden deels worden uitgevoerd. Voornaamste redenen zijn de beperkende maatregelen die als gevolg van corona waren ingesteld, de krapte op de arbeidsmarkt en de afwezigheid van zowel leerkrachten als leerlingen als gevolg van het coronavirus. Gezien de korte periode in 2021 waar het programma betrekking op heeft en de reeds genoemde omstandigheden waaronder dit moest worden uitgevoerd, is het nauwelijks opportuun om te duiden wat de resultaten zijn van de schoolprogramma's. Hiertoe wordt aan het eind van schooljaar 2021-2022 een inventarisatie gemaakt, die tevens de basis vormt voor de schoolplannen van 2022-2023.

Het budget is in 2021 besteed aan Loonkosten (€ 167.000), inhuur van extern personeel (€ 153.000), nascholing (€ 32.000), deskundigenadvies (€ 11.000), ICT (€ 7.000), leermiddelen (€ 93.000), en diverse overige kosten (€ 15.000).

Doordat de middelen vanuit de Regeling NPO zijn aangemerkt als reguliere lumpsum, worden de baten verantwoord in het boekjaar waarop de toekenning betrekking heeft. De lasten van het NPO worden ook verantwoord in het verslagjaar waarop deze lasten betrekking hebben. De niet bestede NPO-middelen in het verslagjaar ad € 1.232.000 leiden tot een positiever exploitatieresultaat. Deze zullen worden toegevoegd aan een te vormen bestemmingsreserve, om ook de komende jaren te kunnen blijven interveniëren.

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's

Met de subsidie Inhaal- en ondersteuningsprogramma's hebben onderwijsinstellingen extra begeleiding kunnen bieden aan leerlingen met een leerachterstand. Het gaat daarbij om een aanbod van gemiddeld 25 uur per deelnemer. Wij hebben als bestuur in 2021 hiervoor 242.000 euro ontvangen en 216.000 euro besteed.

2. Nieuwe CAO primair onderwijs 2021 en Participatiefonds

Op 2 november 2021 is het CAO-akkoord voor het Primair Onderwijs 2021 ondertekend, die met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2021 geldig is. De hoofdpunten uit de CAO zijn:

- leerkrachten, onderwijsondersteuners en schoolleiders krijgen een loonsverhoging van 2,25 procent. Alle medewerkers krijgen deze salarisverhoging met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021;
- in december 2021 is de eindejaarsuitkering éénmalig verhoogd van 6,3 naar 6,5 procent;
- er komt € 500 miljoen beschikbaar om de loonkloof met het voortgezet onderwijs te dichten. Dit structurele bedrag gaat naar onder meer gerichte beloningsafspraken voor leraren, oop'ers, en schoolleiders. Over de verdeling wordt in de volgende CAO-ronde verder gepraat.

In de begroting over 2021 was geen rekening gehouden met deze loonsverhoging, waardoor de loonkosten hoger zijn dan begroot. Daar tegenover staat dat het bestuur van het participatiefonds in oktober 2021 heeft besloten om over de maanden november en december geen premie te heffen vanwege een vermogensoverschot op de begroting. Dit heeft een positief effect van 96.000 euro.

3. Extra kosten door Coronamaatregelen

In de begroting over 2021 was, tot en met juli 2021, rekening gehouden met extra kosten als gevolg van coronamaatregelen, maar door de aanhoudende pandemie in 2021 zijn na juli ook nog kosten gemaakt waardoor deze kosten in 2021 hoger liggen dan de begroting. Het gaat daarbij om 184.000 euro aan personeelskosten, 296.000 euro aan schoonmaakkosten en 13.000 euro aan overige lasten.

4. Overige verklaringen

Rijksbijdragen

In de begroting is geen rekening gehouden met de kosten die voortvloeien uit de CAO-aanpassingen en de bijbehorende indexering van de rijksbijdrage. De indexering heeft in september 2021 plaatsgevonden. Daarnaast is in de begroting geen rekening gehouden met een extra subsidie voor vrijwillige opheffing van de Koningin Julianaschool.

De bijzondere bekostiging 'Eerste opvang asielzoekers en vreemdelingen' viel hoger uit dan begroot, evenals de doorbetalingen vanuit het samenwerkingsverband.

Overige baten

Dit betreft opbrengsten uit detachering en verhuur - deze waren respectievelijk niet in de begroting opgenomen of gesaldeerd met de kosten.

Personele lasten

Naast de reeds genoemde CAO-wijziging, zijn de kosten voor vervanging gerelateerd aan de coronapandemie een oorzaak voor de hogere loonkosten dan in de begroting was opgenomen.

Voor kosten in het kader van uitstroom van tijdelijk personeel op NPO-middelen is een voorziening gevormd. Daarnaast is een voorziening gevormd voor de kosten van langdurig zieken waarvan de verwachting is dat zijn niet binnen twee jaren zullen terugkeren in het arbeidsproces. Deze langdurig zieken stromen na twee jaren uit naar ander werk, de WGA of naar de WIA (uitstroom naar de WIA kan ook eerder dan twee jaar). Totdat deze medewerkers zijn uitgestroomd, is PCBO verantwoordelijk voor de loon- en uistroomkosten. Deze kosten zijn opgenomen in de voorziening langdurig zieken.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn op renovatie lager dan begroot, daarentegen is er geïnvesteerd in duurzaamheid wat een hogere afschrijvingslast met zich meebrengt.

Huisvestingslasten

In de begroting zijn de huuropbrengsten gesaldeerd met de kosten, in de realisatie zijn deze afzonderlijk verantwoord. De schoonmaakkosten zijn hoger dan begroot als gevolg van extra schoonmaakkosten in verband met de langer durende coronapandemie.

Overige instellingslasten

De overschrijding op de overige instellingslasten is het gevolg van de besteding op NPO-middelen en subsidie Extra hulp voor de Klas op met name deskundigenadvies.

Verklaring belangrijkste verschillen tussen resultaat 2021 en 2020

Over het boekjaar 2021 is het exploitatieresultaat 1.429.463 euro positief tegenover een negatief exploitatieresultaat ad 970.881 euro in 2020. Hieronder wordt op hoofdlijnen een verklaring van de belangrijkste verschillen gegeven.

Rijksbijdragen

De belangrijkste verklaring van dit verschil zijn de al eerdergenoemde NPO- en EHK-subsidies en de inhaal- en ondersteuningsprogramma's. Het normbedrag van de PAB-gelden is hoger ten opzichte van 2020. Tevens zijn middelen ontvangen in het kader van de vrijwillige opheffing van de Koningin Julianaschool. Ten slotte heeft een indexering plaatsgevonden van de rijksbijdrage in het kader van de nieuw afgesloten CAO.

Overige baten

Dit betreft opbrengsten uit detachering en verhuur - deze waren er respectievelijk niet in 2020 of gesaldeerd met de kosten.

Personeelslasten

Per saldo zijn de loonkosten nagenoeg gelijk gebleven, maar hier dient wel te worden opgemerkt dat in 2020 een eenmalige uitbetaling heeft plaatsgevonden van de in 2019 afgesloten CAO. In 2021 is er een nieuwe CAO-afgesloten wat heeft geleid tot een loonsverhoging van 2,25 procent en een éénmalige ophoging van de eindejaarsuitkering. De extra formatieve inzet op de NPO-middelen, inhaal- en ondersteuningsprogramma's en de EHK-subsidies hebben geleid tot hogere loonkosten. Daarnaast is extra intern personeel hierop ingezet. In 2021 zijn er twee extra voorzieningen getroffen waaraan gedoteerd is (voorziening langdurig zieken en voorziening uitstroomkosten NPO).

Afschrijvingen

Het verschil met 2020 wordt met name veroorzaakt door de investeringen in renovatie en duurzaamheid.

6.2 De balans

	Realisatie vorig jaar 2020	Realisatie verslagjaar 2021
ACTIVA		
VASTE ACITVA		
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	4.774.512	5.293.794
Financiële vaste activa	5.158.718	-
Totaal vaste activa	9.933.230	5.293.794
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	-	-
Vorderingen	1.816.329	2.789.201
Kortlopende effecten	-	-
Liquide middelen	2.812.665	8.878.320
Totaal vlottende activa	4.628.994	11.667.520
TOTAAL ACTIVA	14.562.224	16.961.314
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	7.293.870	7.466.087
Bestemmingsreserves	2.702.018	3.959.264
Overige reserves en fondsen	-	-
Totaal eigen vermogen	9.995.888	11.425.351
VOORZIENINGEN	407.971	746.765
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	4.158.365	4.789.198
TOTAAL PASSIVA	14.562.224	16.961.314

De belangrijkste mutaties in de balansposten in 2021 ten opzichte van 2020

Het balansbeeld van 2021 is ten opzichte van 2020 met name gewijzigd door het positieve exploitatieresultaat. Dit heeft mede geleid tot een toename van de liquide middelen en de stijging van het eigen vermogen. Door de niet-bestede NPO-middelen over 2021 toe te voegen aan de gevormde bestemmingsreserve NPO zien we daar ook een toename in.

De materiële vaste activa stijgen per saldo door de investeringen in met name duurzaamheid, ICT en schoolmeubilair.

In 2021 is de effectenportefeuille afgebouwd en is PCBO overgegaan op schatkistbankieren waardoor een verschuiving ontstaat van financieel vaste activa naar liquide middelen.

Daarnaast zijn er in 2021 twee voorzieningen gevormd (langdurig zieken en uitstroombaten NPO) wat de stijging ten opzichte van 2020 verklaart.

6.3 Financiële positie

Kengetallen

Kengetal	Realisatie vorig jaar 2021	Realisatie verslagjaar 2021	Signalering
Solvabiliteit 2	0,71	0,72	Ondergrens: <0,3
Weerstandsvermogen	28,6%	29,9%	Ondergrens: < 5%
Liquiditeit	1,11	2,44	Ondergrens: <0,75
Rentabiliteit	-0,03	0,04	Afhankelijk van reservepositie schoolbestuur.
Indicator reservepositie (per einde verslagjaar)	6,6%	8,4%	Bovengrens: >0%.

In zijn algemeenheid kan worden geconcludeerd dat het positieve exploitatieresultaat en de positieve kasstroom in 2021 de financiële positie van PCBO heeft verbeterd.

De solvabiliteit, mate waarin PCBO op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen, is licht toegenomen doordat verhoudingsgewijs het eigen vermogen en de voorzieningen iets meer toenamen (17 procent) ten opzichte van 2020 dan het balanstotaal (16,5 procent).

In juni 2020 heeft de Inspectie van het Onderwijs de adviesnotitie "Het detecteren van mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen" gepubliceerd, waarin een signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen is opgenomen. Bij de gehanteerde methode wordt rekening gehouden met de hoeveelheid te financieren materiële vaste activa op de balans en een risicobuffer. Bij de materiële vaste activa verdisconteert de formule speciaal de gebouwen die veel besturen in eigendom hebben. Bij de risicobuffer is nadrukkelijk rekening gehouden met de omvang van de onderwijsinstellingen en het daarop gebaseerde percentage van de totale baten.

PCBO Apeldoorn heeft enige tijd geleden een brief van de overheid ontvangen over een mogelijk bovenmatig eigen vermogen van onze stichting. Als we kijken naar het huidige vermogen en dat afzetten tegen de berekeningen van dit bovenmatig eigen vermogen, dan lijkt dit nog steeds zo te zijn. PCBO zal in de toekomst echter twee belangrijke acties doorvoeren. De eerste is het afboeken van de vordering op het ministerie van OCW. Dit betekent dat het eigen vermogen daalt met een bedrag van € 1.474.000. Daarnaast zal PCBO een voorziening groot onderhoud op gaan nemen. Deze zal minimaal 3.000.000 bedragen en direct van invloed zijn op het eigen vermogen. En ten slotte zal de bestemmingsreserve NPO in de loop van de komende jaren ingezet gaan worden. Naast deze drie acties heeft onze recente risicoscan laten zien dat we een grotere buffer nodig hebben om de geïnventariseerde risico's op te vangen. Dit alles bij elkaar zorgt ervoor dat ons eigen vermogen met tenminste € 2.109.000 daalt. Als gevolg hiervan zakt het eigen vermogen van PCBO onder de drempel voor het bovenmatig eigen vermogen.

In 2022 zal zowel het strategisch beleidsplan als het financieel risicoprofiel worden geactualiseerd, waarbij rekening zal worden gehouden met de huidige reservepositie.

B. JAARREKENING

7. Jaarrekening 2021

7.1 Balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming)

BALANS PER 31 DECEMBER 2021 (na resultaatbestemming)

ACTIVA

	31 December 2021 €	31 December 2020 €
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	1.318.285	1.373.088
Renovatie	397.577	416.406
investeringen duurzaamheid	592.684	298.593
Inventaris en apparatuur	2.985.248	2.686.425
	<u>5.293.794</u>	<u>4.774.512</u>
Financiële vaste activa		
Effecten	-	5.158.718
TOTAAL VASTE ACTIVA	5.293.794	9.933.230
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
Ministerie van OCW	1.544.281	1.548.435
Overige vorderingen	1.244.919	267.894
	<u>2.789.200</u>	<u>1.816.329</u>
Liquide middelen	8.878.320	2.812.665
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	11.667.520	4.628.994
TOTAAL ACTIVA	16.961.314	14.562.224

PASSIVA

	31 December 2021 €	31 December 2020 €
Eigen vermogen		
Algemene reserve	7.466.087	7.293.870
Bestemmingsreserve privaat	2.727.598	2.702.018
Bestemmingsreserve npo	1.231.666	-
	<hr/>	<hr/>
Totaal eigen vermogen	11.425.351	9.995.888
Vorzieningen		
Jubileumuitkeringen	400.597	407.971
Uitstroombelastingen NPO	125.120	
Langdurig zieken	221.048	
	<hr/>	
	746.765	407.971
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.029.032	852.321
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.170.966	1.274.377
Schulden terzake van pensioenen	381.822	351.470
Overige kortlopende schulden	881.706	377.335
Vakantiegelden personeel	931.877	921.585
Overlopende passiva	393.796	381.277
	<hr/>	<hr/>
	4.789.198	4.158.365
TOTAAL PASSIVA	16.961.314	14.562.224
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

7.2 Staat van baten en lasten over 2021

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
BATEN			
Rijksbijdragen	37.656.426	34.102.990	34.560.006
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	220.147	225.000	219.310
Overige baten	214.361	99.000	98.950
Totaal baten	38.090.934	34.426.990	34.878.266
LASTEN			
Personeelslasten	30.491.419	29.037.750	30.043.350
Afschrijvingen	626.272	655.000	645.244
Huisvestingslasten	2.524.094	2.140.800	2.269.957
Overige lasten	3.116.455	2.905.900	2.902.634
Totaal lasten	36.758.241	34.739.450	35.861.185
Saldo baten en lasten	1.332.693	-312.460	-982.919
Financiële baten en lasten	96.770	10.000	12.038
extra corona maatregelen		234.000	
Nettoresultaat	1.429.463	-536.460	-970.881

7.3 Kasstroomoverzicht 2021

KASSTROOMOVERZICHT 2021

		2021 €	2020 €
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat (saldo baten en lasten)		1.332.693	-982.919
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen	626.272	645.244	
- mutaties voorzieningen	338.794	32.480	
		965.066	677.724
Veranderingen in vlottende middelen:			
- vorderingen	-972.872	-139.956	
- schulden	630.833	-17.767	
		-342.038	-157.723
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.955.721	-462.918
Ontvangen interest	2.131	1.842	
Waardeveranderingen en opbrengsten financiële vaste activa en effecten	109.168	11.076	
Betaalde interest	-14.528	-880	
Buitengewoon resultaat	-	-	
		96.770	12.038
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		2.052.491	-450.880
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in materiële vaste activa	-1.145.556	-1.160.402	
Desinvesteringen materiële vaste activa	-	-	
Overige investeringen in financiële vaste activa	5.158.718	263.807	
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten		4.013.162	-896.595
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	-	-	
Aflossing langlopende schulden	-	-	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-	-
Mutatie liquide middelen		6.065.653	-1.347.475
Stand liquide middelen per 31 december 2020		2.812.665	
Stand liquide middelen per 31 december 2021		8.878.320	
Mutatie liquide middelen		6.065.655	

7.4 Grondslagen voor de jaarrekening

Algemeen

De grondslagen voor de inrichting van de jaarrekening zijn gebaseerd op de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO). Deze regeling geldt voor alle door het Rijk bekostigde onderwijsinstellingen. Als uitgangspunt gelden de inrichtingsvereisten van titel 9 boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Specifiek is de Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen van toepassing.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire leden van de Raad van Bestuur, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Gebouwen en terreinen

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de Stichting en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. De overige gebouwen worden afgeschreven op basis van 2,5% van de aanschafwaarde. Eigen investeringen in schoolgebouwen die zijn geïnvesteerd uit private middelen, worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 10%. Uitgaven voor planmatig groot onderhoud/renovatie worden op de balans geactiveerd en afgeschreven. Uitgaven tot € 5.000 worden niet geactiveerd. De aldus aangemerkte bedrijfsmiddelen worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 5% tot 16 2/3%. Alle overige uitgaven voor onderhoud worden ten laste gebracht van het resultaat op het moment dat deze zich voordoen.

Inventaris en apparatuur

De inventaris en apparatuur van het bureau van de Stichting worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 10% tot 33,33 % van de aanschafwaarde. Bedrijfsmiddelen met een aanschafwaarde tot € 1.500 worden niet geactiveerd.

Schoolmeubilair wordt afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 5 % tot 12,5% van de aanschafwaarde.

De ICT-apparatuur wordt afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 12,5% tot 20% van de aanschafwaarde.

De ICT-infrastructuur wordt afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 12,5% tot 33 1/3% van de aanschafwaarde.

Bedrijfsmiddelen schoolmeubilair, ICT-apparatuur en ICT-infrastructuur met een aanschafwaarde tot € 2.000 worden niet geactiveerd.

Diverse activa worden afgeschreven op basis van een afschrijvingspercentage van 20% van de aanschafwaarde.

De waarde van leermethodes en meerjarig methodisch lesmateriaal is niet in de balans opgenomen. De uitgaven worden rechtstreeks ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Financiële vaste activa

Voor de bepaling van de waarde wordt per balansdatum de methode van individuele waardering toegepast. Vastrentende waarden die worden aangehouden tot het einde van de looptijd worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, waarbij op individuele wijze wordt rekening gehouden met de lagere marktwaarde. In 2021 is de portefeuille geheel conform afspraak afgebouwd.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, onder aftrek van een eventuele noodzakelijk geachte voorziening voor risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van de stichting worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt onderscheiden in publiek en privaat eigen vermogen. Tot het publiek eigen vermogen behoren de algemene reserve en de bestemmingsreserves publiek. Het privaat eigen vermogen bestaat uit de bestemmingsreserves privaat.

Algemene reserve

De algemene reserve is gevormd door de overschotten van de staat van baten en lasten. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat, verminderd met de toevoegingen aan bestemmingsreserves en vermeerderd met onttrekkingen aan bestemmingsreserves, toegevoegd, c.q. onttrokken.

Bestemmingsreserves privaat

De bestemmingsreserves privaat zijn gevormd uit privaatrechtelijke middelen en activiteiten. Het exploitatiesaldo uit privaatrechtelijke activiteiten dat per boekjaar afzonderlijk wordt bepaald, wordt aan de bestemmingsreserves toegevoegd c.q. onttrokken, tenzij op basis van een bestuursbesluit anders is besloten.

Voorzieningen

Pensioenen

PCBO Apeldoorn heeft voor haar werknemers de pensioenregeling ondergebracht bij het pensioenfonds ABP (de pensioenuitvoerder). Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. PCBO Apeldoorn heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. In de staat van baten en lasten is een pensioenlast opgenomen die gelijk is aan de in het boekjaar verschuldigde premie, rekening houdend met achterstand in premiebetaling. In de balans zijn de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord.

Ultimo 2020 was de dekkingsgraad van het ABP 93,8 %. De dekkingsgraad op 31 december 2021 is 110,6%.

De beleidsdekkingsgraad van de overheid eist een dekking van 104,2 %. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad aan de minimale eisen.

Uitgestelde beloningen

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden. De voorziening is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Langdurig Zieken

Conform richtlijn RJ 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is dit jaar een voorziening opgenomen voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan de opvolgende periode worden toegerekend, en/of nog te betalen bedragen, voor zover deze niet onder de overige kortlopende schulden zijn opgenomen.

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het desbetreffende verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Het verslagjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Ingeval er van de ontvangen vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule een deel is afgezonderd waarvan de besteding is vastgelegd in een concreet bestedingsplan, wordt dat deel opgenomen onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige exploitatiesubsidies

Overige exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Bepaling van het nettoresultaat

De staat van baten en lasten is samengevoegd tot het niveau bevoegd gezag, en omvat derhalve zowel de exploitatieresultaten van alle onder de stichting ressorterende scholen alsmede de stichtingsbaten en -lasten (privaatrechtelijke activiteiten).

Het nettoresultaat is in het eigen vermogen in de balans verwerkt op basis van (het voorstel voor) de bestemming van het nettoresultaat.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

7.5 Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De boekwaarde van de materiële vaste activa muteerde in het verslagjaar als volgt:

	Verkrijgingsprijs t/m 2020	Afschrijving t/m 2020	Boekwaarde 12/31/2020
	€	€	€
Gebouwen en terreinen			
Gebouw Jean Monnetpark 27	1.700.508	416.752	1.283.756
Schoolgebouw PCBO De Diamant in het Rooster renovatie	160.000	70.667	89.333
investeringen duurzaamheid	449.140	32.735	416.405
	298.593	-	298.593
Inventaris en apparatuur			
Inventaris kantoorgebouw Jean Monnetpark 27	183.549	183.096	453
Schoolmeubilair	2.117.473	888.663	1.228.810
Ict-apparatuur	2.217.275	809.184	1.408.091
Ict-infrastructuur	477.731	428.660	49.071
Diverse activa			
Totaal materiële vaste activa	7.604.269	2.829.757	4.774.512

	Investerings	Afschrijving 2021	Boekwaarde 12/31/2021
	€	€	€
Gebouwen en terreinen			
Gebouw Jean Monnetpark 27	-	38.803	1.244.953
Schoolgebouw De Diamant Het Rooster renovatie	-	16.000	73.333
investeringen duurzaamheid Spreng	23.692	42.520	397.577
	309.578	15.487	592.684
Activa in uitvoering			
investering duurzaamheid Ploeg	217.006		
investering duurzaamheid Pass-partout Kerschoten	19.480		
Inventaris en apparatuur			
Inventaris kantoorgebouw Jean Monnetpark 27	-	-	-
Schoolmeubilair	252.606	114.395	1.367.021
Ict-apparatuur	427.634	380.206	1.455.968
Ict-infrastructuur	-	10.154	38.917
diverse activa	132.046	8.705	123.341
Totaal materiële vaste activa	1.145.556	626.270	5.293.794

De afschrijvingspercentages zijn als volgt:

gebouw Jean Monnetpark	2,5%
eigen investering schoolgebouw PCBO De Diamant Het Rooster	10%
renovatie	6% - 20%
inventaris kantoor	10% - 20%
schoolmeubilair	5% - 12,5%
ict-apparatuur	12,5% - 20%
ict-infrastructuur	12,5% - 33 1/3%

Vanaf het boekjaar 2019 zijn de kosten van renovatie en groot onderhoud aan schoolgebouwen en terreinen op de balans geactiveerd en wordt hierop afgeschreven. In voorgaande boekjaren zijn deze kosten verwerkt in de staat van baten en lasten. De investeringen in duurzaamheid zijn gedaan in het schoolgebouw van PCBO De Touwladder dat in 2021 is opgeleverd.

De waarde voor de onroerende zaakbelasting van het kantoorgebouw Jean Monnetpark 27 bedraagt € 516.000 (peildatum 1 januari 2020). De verzekerde waarde voor de gebouwenverzekering bedraagt € 1.822.100 (peildatum 1 januari 2021).

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Effecten

Het verloop van de boekwaarde is als volgt te specificeren:

	Boekwaarde 12/31/2020	Investeringen	Desinvesteringen	Gerealiseerd en ongerealiseerd koersresultaat	Boekwaarde 31-12-2021
Obligaties	5.158.718	0	5.158.718	0	0

De beleggingsportefeuille die tot november 2021 werd beheerd door een extern vermogensbeheerder, is conform beleidsvoornemen in 2021 afgebouwd, daar de vermogensbeheerder geen dubbele A-rating had.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen

De verwachte resterende looptijd van de kortlopende vorderingen is korter dan 12 maanden. De specificatie van de vorderingen is als volgt:

	31 dec. 2021	31 dec. 2020
Ministerie van OCW		
Rijksvergoeding personeel	1.514.054	1.527.750
Regeling Prestatiebox PO	-	-
Overige subsidies	30.227	20.685
Totaal Ministerie OCW	1.544.281	1.548.435

Overige vorderingen

	31 dec. 2021	31 dec. 2020
Personeel		
salariskosten intensieve taalklassen	89.130	89.487
Overige		
Lopende rente van obligaties en banktegoeden	11.914	39.505
Rekening-courant PCKO	118.276	23.550
Samenwerkingsverband passend onderwijs	-	-
UWV, compensatieregeling transitievergoedingen	-	56.956
Banktegoeden vermogensbeheer	955.757	-
Overige vorderingen	69.843	58.396
Totaal overige vorderingen	1.244.920	267.894
Totaal vorderingen	2.789.201	1.816.329

Liquide middelen

	31 dec. 2021	31 dec. 2020
De specificatie van de liquide middelen is als volgt:		
Kasmiddelen	273	294
Totaal kasmiddelen	273	294
Tegoeden op bank- en girorekeningen		
Bankrekeningen scholen	104.377	94.616
Min.fin schatkist	8.769.376	-
Bankrekeningen overig	-	1.328.009
Totaal tegoeden op bank- en girorekeningen	8.873.753	1.422.625
Deposito's en spaartegoeden		
Spaartegoeden direct opvraagbaar	4.294	1.389.747
Totaal deposito's en spaartegoeden	4.294	1.389.747
Totaal liquide middelen	8.878.320	2.812.666

PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen muteerde in het verslagjaar als volgt:

	Stand per 31-12-2020	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2021
Algemene reserve	7.293.869	172.217	-	7.466.086
Bestemmingsreserve privaat	2.702.018	25.580	-	2.727.598
Bestemmingsreserve npo	-	1.231.666	-	1.231.666
Totaal eigen vermogen	9.995.887	1.429.463	-	11.425.350

Het exploitatiesaldo over het jaar 2021 ad € 1.429.463 is overeenkomstig het besluit van het College van Bestuur verwerkt in de balans per ultimo het verslagjaar door een dotatie aan het eigen vermogen.

De toevoeging aan de algemene bestemmingsreserve privaat ad € 25.580 is gelijk aan het exploitatiesaldo dat is berekend volgens de afzonderlijke staat van baten en lasten van de Stichting (privaatrechtelijke activiteiten) die is opgenomen in de bijlage behorende bij deze jaarrekening.

Tevens is een bestemmingsreserve NPO gevormd ad € 1.231.666.

Voorzieningen

Jubilea

De opgenomen voorziening betreft de toekomstige kosten van jubilea aan het personeel (25 en 40-jarig ambtsjubileum) ingevolge de CAO.

De voorziening is berekend per medewerker op de contante waarde tegen een disconteringsvoet van 2,5% en de geschatte blijfkans

De voorziening muteert in het verslagjaar als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2021	407.971
Onttrekkingen	-32.633
Dotaties	25.259
Stand per 31 december 2021	400.597

De stand van de voorziening is naar looptijd:

Kortlopend (< 1 jaar)	14.286
Langlopend (> 1 jaar)	386.311
Stand per 31 december 2021	400.597

In de cao PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De cao-regeling biedt medewerkers de mogelijkheid om afspraken te maken om het basisbudget van 40 uur maximaal 3 jaar te sparen en medewerkers vanaf 57 jaar de mogelijkheid om gedurende 5 jaar het bijzonder budget voor ouderenverlof van 130 uur maximaal 5 jaar te sparen op basis van een vooraf ingediend plan. Per ultimo het verslagjaar waren er geen werknemers die van deze mogelijkheid hebben gebruik gemaakt.

Langdurig zieken

De voorziening muteert in het verslagjaar als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2021	-
Onttrekkingen	-
Dotaties	221.048

Stand per 31 december 2021 **221.048**

De stand van de voorziening is naar looptijd:

Kortlopend (< 1 jaar)	95.772
Langlopend (> 1 jaar)	125.276

Stand per 31 december 2021 **221.048**

Voorziening uitstroomkosten NPO

De voorziening muteert in het verslagjaar als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2021	-
Onttrekkingen	-
Dotaties	125.120

Stand per 31 december 2021 **125.120**

De stand van de voorziening is naar looptijd:

Kortlopend (< 1 jaar)	-
Langlopend (> 1 jaar)	125.120

Stand per 31 december 2021 **125.120**

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden naar verwachting in het boekjaar 2021 afgewikkeld. De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

	31 dec. 2021 €	31 dec. 2020 €
Crediteuren		
Nog te betalen exploitatiefacturen en huisvestingskosten schoolgebouwen	1.029.032	852.321
Totaal crediteuren	1.029.032	852.321
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonbelasting/premie volksverzekeringen	1.160.757	1.196.072
Overige premies	10.208	78.305
Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	1.170.965	1.274.377
Schulden terzake van pensioenen		
ABP, pensioenpremies	381.821	351.470
Totaal schulden terzake van pensioenen	381.821	351.470
Overige kortlopende schulden		
Gemeente Apeldoorn		
- vergoedingen voor huisvestingsvoorzieningen	434.361	107.172
- gebruiksvergoedingen schoolgebouwen	93.014	62.170
- project Brede School	13.945	13.945
Netto salarissen	14.055	10.646
Overige personeelskosten, ontslagregelingen en te verrekenen uitkeringen	-	63.284
Bijdrage onderwijsachterstanden	143.446	41.962
Kosten adviseurs en schoolbegeleiding	23.958	-
Overige	158.927	78.156
Totaal overige kortlopende schulden	881.706	377.335
Vakantiedagen personeel		
vakantiegelden personeel	931.877	921.585
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen subsidies OCW niet geoormerkt:		
rijkssubsidie inhaal- en ondersteuningsprogramma 2020-2021	56.700	234.628
Doorbetalen rijksbijdrage SWV passend onderwijs	-	108.553
Subsidie zij-instroom	-	-
Subsidie EHK	246.600	-
Overige overlopende passiva:		
- accountants- en administratiekosten	18.100	18.380
- overige kosten	72.395	19.716
Totaal overlopende passiva	393.795	381.277
Totaal kortlopende schulden	4.789.196	4.158.365

VERBONDEN PARTIJEN

Model E

Naam	Juridische vorm	Statutaire Zetel	Code activiteiten	Eigen vermogen 31-12-21	Resultaat jaar 2021	Art 2: 403 BW	Deelname %	Consolidatie %
¹⁾	stichting	Apeldoorn	4	€ 70.537	€ 24.732	nee	n.v.t.	n.v.t.

1) Stichting voor Protestants Christelijke Kinderopvang Apeldoorn

Er heeft geen consolidatie plaatsgevonden omdat deze groepsmaatschappij slechts van te verwaarlozen betekenis is en haar opnemng geen betekenis heeft voor de beoordeling van het geconsolideerd vermogen, de geconsolideerde financiële positie of het geconsolideerd resultaat (artikel 2:407 lid 1 BW).

7.6 Model G Verantwoording subsidies

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving Jaar Kenmerk	Bedrag van toewijzing	activiteiten ultimo 2021 afgerond?
	€	
Regeling lerarenbeurs voor scholing, schooljaar 2021-2022 (4 scholen)	38.545	nee
Subsidieregeling inhaal- en ondersteuningsprogramma's 2020-2021	242.100	ja
Zij-introom 2020-2021	20.000	nee
Zij-intstroom 2021-2022	80.000	nee

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

Geen

7.7 Verslag inzet middelen project Brede School (project gemeente Apeldoorn)

Het budgetbeheer en financiële verantwoording van het project Brede Scholen door de gemeente Apeldoorn is sinds een aantal jaren belegd bij PCBO Apeldoorn. Het project heeft als doelstelling het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen en bijdragen aan de leefbaarheid van de buurt. Per 1 januari 2020 heeft de gemeente Apeldoorn de subsidieverstrekking voor dit project beëindigd.

Voor het jaar 2020 was er nog een bedrag beschikbaar voor Orden. Dit saldo komt voort uit reserveringen van voorgaande jaren. Er zijn in 2021 geen uitgaven gedaan. De subsidieafrekening over het jaar 2019 is nog niet door de Gemeente vastgesteld. Het nog resterende saldo is in de balans onder de kortlopende schulden opgenomen.

De ontvangen subsidie voor dit project en de bestedingen zijn niet in de staat van baten en lasten opgenomen omdat PCBO Apeldoorn in het project slechts een administratieve rol en kassiersfunctie vervult en de betrokkenheid van de scholen van PCBO Apeldoorn van geringe omvang is in verhouding tot de totale activiteiten van dit gemeentelijke project waarmee de subsidie in feite voor het overgrote deel is bestemd voor de overige deelnemende participanten.

7.8 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Verplichtingen BAPO-verlof

Bij besluit van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap d.d. 22 september 2010 is in de Regeling jaarverslaggeving Onderwijs (RJO) vastgelegd dat het niet is toegestaan een voorziening voor verplichtingen ingevolge de regeling Bevordering Arbeidsparticipatie Ouderen (BAPO) te vormen. Overeenkomstig dit besluit zijn de lasten van het BAPO-verlof in aanmerking genomen in de periode waarover deze lasten zijn verschuldigd en dienovereenkomstig in de staat van baten en lasten verwerkt onder de personeelslasten.

Operational leaseovereenkomsten

Ten aanzien van digitale afdruksystemen voor de scholen en het bureau van de Stichting is na een gehouden Europese aanbestedingsprocedure een meerjarige Operational leaseovereenkomst afgesloten. De ingangsdatum van de overeenkomst is 1 september 2017 met een vaste looptijd van 5 jaar met tweemaal een optie tot 1 jaar verlenging (5+1+1) en heeft een financiële verplichting van ongeveer € 135.000 op jaarbasis.

7.9 Toelichting op de staat van baten en lasten

Algemene toelichting

De staat van baten en lasten is samengevoegd tot het niveau bevoegd gezag en omvat derhalve zowel de exploitatieresultaten van alle onder de stichting ressorterende scholen alsmede de privaatrechtelijke activiteiten (stichtingsbaten en –lasten).

De afzonderlijke posten worden als volgt toegelicht:

BATEN

RIJKSBIJDAGEN

	2021	Begroting 2021	2020
	€	€	€
(Normatieve) rijksbijdrage OCW	35.603.501	32.957.050	33.314.367
Overige subsidies OCW	488.738	167.820	192.574
Doorbetalingen Rijksbijdragen	1.564.187	978.120	1.053.065
Totaal Rijksbijdragen OCW	37.656.426	34.102.990	34.560.006

De [normatieve] rijksbijdrage OCW bestaat uit de volgende vergoedingen voor personeel en materiële instandhouding:

	2021	Begroting 2021	2020
	€	€	€
(Normatieve) rijksbijdrage OCW			
Vergoedingen voor personele kosten	21.710.665	21.413.780	21.723.700
Groeibekostiging personeel	211.044	186.000	276.453
Bekostiging NPO	1.865.265	-	-
Samenvoeging (fusiegelden)	111.467	109.340	120.505
Vrijwillige opheffing	193.290	-	-
Budget voor Personeels- en arbeidsmarktbeleid	5.387.385	4.938.495	4.981.025
Onderwijsachterstandenbeleid	718.344	695.520	654.408
Vergoeding voor materiële instandhouding	4.476.372	4.487.855	4.429.872
Bijzondere bekostiging begeleiding starters	212.264	-	-
Regeling Prestatiebox PO	717.405	1.126.060	1.128.402
Totaal (normatieve) rijksbijdrage OCW	35.603.501	32.957.050	33.314.365

De specificatie van de overige subsidies OCW luidt als volgt:

	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
Niet geormerkt			
Subsidie voor studieverlof (lerarenbeurs)	43.126	45.820	47.624
Subsidie zij-instroom	80.000	60.000	47.633
Eerste opvang asielzoekerskinderen en vreemdelingen	143.584	62.000	74.354
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's 2020-2021	222.028	-	7.472
Overige subsidie	-	-	15.491
Totaal overige subsidies OCW	488.738	167.820	192.574

Het betreft middelen die op projectmatige basis zijn ingezet.

Doorbetalingen rijksbijdragen

	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
Vergoeding Samenwerkingsverband passend onderwijs	1.015.427	960.620	1.034.732
Zorgmiddelen leerlingen cluster 1 en 2	18.500	17.500	18.333
Extra handen in de klas	530.260	-	-
Totaal doorbetalingen rijksbijdragen	1.564.187	978.120	1.053.065

OVERIGE OVERHEIDSBIJDRAGEN EN -SUBSIDIES

	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
Gemeentelijke bijdrage educatie			
Intensieve taalklassen	220.147	225.000	219.310
Totaal overige overheidsbijdragen en -subsidies	220.147	225.000	219.310

Overige baten

	2021 €	Begroting 2021 €	2020 €
Overige:			
Overige vergoedingen	214.360	99.000	98.950
Totaal overige baten	214.360	99.000	98.950

(Normatieve) rijksbijdrage OCW

De totaalsom van de (normatieve) rijksbijdragen is in 2021 toegenomen met 6,8% tot € 35,6 mio.

De toename van de rijksbekostiging vloeit voort uit de algemene prijsbijstelling (kabinetsbijdrage) voor de personele kosten.

Tevens is de toename te verklaren door de bijdrage Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor 1,5 mio. De scholen kunnen met deze gelden leerlingen helpen om de ontstane leervertragingen of vertragingen op het gebied van sociaal-emotioneel ontwikkeling en welzijn in te lopen

De middelen uit het Budget voor Personeels- en arbeidsmarktbeleid zijn in 2021 verder toegenomen door de toevoeging van extra middelen voor vermindering van werkdruk en de aantrekkelijkheid van het beroep te vergroten.

Voor het schooljaar 2021-2022 bedragen deze middelen in totaal € 1.367.000.

De bekostiging voor onderwijsachterstandenbeleid is met ingang van het schooljaar 2019-2020 via een nieuw en verbeterd systeem van verdeling toegekend. De bekostiging is niet langer gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders of verzorgers maar op meerdere factoren zoals ook het land van herkomst en de verblijfsduur in Nederland. De nieuwe bekostiging kent een overgangsregeling waarbij de uitkomsten gedurende 3 jaar worden vergeleken met de oude en nieuw systematiek.

De vergoeding voor materiële instandhouding wordt per kalenderjaar toegekend op basis van de telgegevens per 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar en bestaat uit groepsafhankelijke vergoedingen en leerling afhankelijke vergoedingen.

De prijsaanpassing voor het jaar 2021 was 1,2%.

Naast de reguliere lumpsum bekostiging ontvangen scholen een extra budget via de Regeling prestatiebox PO. Het budget is bedoeld voor de realisering van de afspraken ten aanzien van opbrengstgericht werken, professionalisering van leraren en schoolleiders, taal en rekenen, cultuureducatie, excellentie, ouderbetrokkenheid die in het bestuursakkoord Primair Onderwijs zijn vastgelegd. In verband met de afloop van het bestuursakkoord heeft de minister besloten de prestatiebox middelen met ingang van het schooljaar 2021-2022 op een andere manier beschikbaar te stellen door gedeeltelijke toevoeging aan de lumpsum en een deel via een specifieke regeling.

Overige subsidies OCW

De overige subsidies OCW zijn met € 400.000 toegenomen, de specificatie is als volgt:

De subsidie voor studieverlof (lerarenbeurs) betreft het aan het boekjaar toe te rekenen gedeelte van de voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 ontvangen subsidiegelden. Overeenkomstig de subsidievoorwaarden is de subsidie besteed ten behoeve van vervanging van leraren tijdens studieverlof.

In 2021 is ten behoeve van enkele zij-instromers gebruik gemaakt van nieuwe subsidieregelingen. Aan het eind van 2021 waren in totaal 4 zij-instromers in dienst.

De bekostiging voor eerste opvang van asielzoekerskinderen en overige vreemdelingen is een aanvulling voor leerlingen die de eerste 2 jaar in Nederland verblijven. Het merendeel van de bekostiging in 2021 is ten behoeve van de leerlingen uit Eerste Opvang Klassen. Tevens is de regeling uitgebreid met leerlingen die ook het 3e en 4e jaar in Nederland verblijven.

In 2020 is de subsidie inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs 2020-2021 vastgesteld met als doel door Covid-19 opgelopen onderwijsachterstanden, leer- en ontwikkelachterstanden dan wel studievertraging weg te werken. Hiervan hebben 14 scholen gebruik gemaakt voor een totaalbedrag van € 242.100. Het bedrag is in 2021 besteed.

Doorbetalingen rijksbijdragen

De doorbetalingen Rijksbijdragen betreffen gelden vanuit het Samenwerkingsverband, welke in 2021 met € 400.000 zijn toegenomen. De specificatie is als volgt:

De overdrachten van middelen vanuit Samenwerkingsverband passend onderwijs bestaan uit middelen voor lichte ondersteuning op basis van een bedrag per leerling, extra ondersteuningsmiddelen voor zorgleerlingen die de scholen als individuele arrangementen aanvragen en overige middelen voor projecten.

In 2021 zijn de zorgaanvragen voor extra ondersteuning opnieuw toegenomen. De overdrachten voor lichte ondersteuning waren in de schooljaren 2020-2021 € 120,- per leerling en 2021-2022 een bedrag van € 105,- per leerling. Tevens is er in 2021 voor een bedrag van € 13.500 besteed uit een project voor meer begaafdheid.

De baten zijn verantwoord conform de beschikkingen die het samenwerkingsverband heeft afgegeven.

De middelen voor lichte ondersteuning zijn zoveel mogelijk op schoolniveau besteed. De doorbetaalde vergoedingen zijn tevens ingezet voor IB-ers (toevoegingen van formatie aan de reguliere formatiebudgetten van de scholen) en excellentie (kosten plusbegeleiding/ plusprogramma).

De zorgmiddelen leerlingen cluster 1 en 2 (slechtziende en slechthorende leerlingen) zijn in het kader van passend onderwijs overgedragen door Koninklijke Visio en Stichting Kentalis Onderwijs.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

De intensieve taalklassen maken onderdeel uit van het gemeentelijke onderwijskansenbeleid. Dit is een gezamenlijk initiatief van de gemeente Apeldoorn en de drie grote schoolbesturen.

Overige baten

Onder de overige vergoedingen zijn onder meer ontvangen opleidingsvergoedingen en detacheringen en overige diverse opbrengsten verantwoord. Hieronder is tevens een bedrag van € 60.170 begrepen voor dekking van gemaakte kosten voor de ontwikkeling en uitvoering van (ver)nieuwbouwprojecten schoolgebouwen.

LASTEN

Personeelslasten

	2021	Begroting	2020
	€	2021	€
		€	€
Lonen en salarissen			
Brutolonen en salarissen	22.420.836	21.222.000	22.755.843
Sociale lasten	2.333.862	2.369.000	2.588.302
Pensioenpremies	3.479.840	3.266.000	3.227.663
Totaal lonen en salarissen	28.234.537	26.857.000	28.571.808
Overige personele lasten			
Dotaties personele voorzieningen	346.167	25.000	74.055
Personeel niet in loondienst	1.487.087	1.357.900	1.095.125
Overig	681.838	1.047.850	603.631
Totaal personele lasten	2.515.091	2.430.750	1.772.811
Uitkeringen	-258.210	-250.000	-301.269
Totaal uitkeringen	-258.210	-250.000	-301.269
Totaal personeelslasten	30.491.419	29.037.750	30.043.350

Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2021	Begroting	2020
	€	2021	€
		€	€
Afschrijvingen			
Kantoorgebouw	38.803	38.800	38.803
Schoolgebouw PCBO De Diamant in het Rooster	16.000	16.000	16.000
Renovatie	42.520	80.795	26.241
duurzaamheid	15.487	-	-
Inventaris en apparatuur kantoorgebouw	8.705	4.100	2.153
Schoolmeubilair	114.395	117.370	116.177
Ict-apparatuur en infrastructuur	390.361	397.935	445.870
Totaal afschrijvingen	626.272	655.000	645.244

Huisvestingslasten

	2021	Begroting	2020
	€	2021	€
		€	€
Huisvestingslasten			
Huur	85.714	13.000	68.813
Onderhoud	550.107	613.800	504.881
Energie en water	476.802	471.500	458.453
Schoonmaakkosten	1.069.146	780.000	978.952
Heffingen	56.222	58.500	52.358
Overige huisvestingslasten	286.103	204.000	206.496
Totaal huisvestingslasten	2.524.094	2.140.800	2.269.953

Overige lasten

	2021	Begroting	2020
	€	2021	€
		€	€
Overige lasten			
Administratie- en beheerslasten	1.011.845	871.725	910.057
Inventaris,apparatuur en leermiddelen	1.582.512	1.576.715	1.550.426
Overige	522.098	457.460	442.151
Totaal Overige lasten	3.116.455	2.905.900	2.902.634

Financiële baten

	2021	Begroting	2020
	€	2021	€
		€	€
Rentebaten	-12.397	-	962
Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	50.243	-26.000	-67.046
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	58.924	42.000	78.122
rentelasten		-6.000	
Totaal financiële baten	96.770	10.000	12.038

Personeelslasten

Het totaal aantal werkzame personen bleef in 2021 gelijk t.o.v. 2020 op 388 fte

De ophoging van additionele middelen, zoals het budget voor vermindering van werkdruk en het onderwijsachterstandenbeleid heeft bijgedragen aan het gelijk blijven van de personeel bezetting. Daarentegen nam de inzet voor vervangingen af dankzij het gunstig verloop van het ziekteverzuim in 2021. Het ziekteverzuim daalde in 2021 naar gemiddeld 4,43% tegenover 4,65% in 2020.

De kosten van de lonen en salarissen namen in 2021 af met in totaal 1,2% tot € 28,2 mio.

In het verslagjaar namen de sociale lasten per saldo af met 7%. Het participatiefonds heeft besloten om in de maanden november en december geen premie te heffen. De premieafdracht aan het participatiefonds bedroeg 4,2%.

De pensioenpremies zijn in 2021 licht gestegen met 1,0%

De kosten voor personeel niet in loondienst namen toe tot in totaal € 1.487.000. In verband met openstaande vacatures is een aantal directiefuncties tijdelijk door externen ingevuld. Tevens zijn er in het kader van NPO extra uitgaven gedaan.

Onder de overige personeelskosten zijn opgenomen de kosten van opleidingen/nascholing, begeleidingstrajecten, arbeidsomstandigheden/veiligheid (arbo), bedrijfsgezondheidszorg, werving en selectie en overige kosten.

De kosten zijn in 2021 toegenomen als gevolg voor het inzetten van meer scholing.

De uitkeringen ad € 258.210 bestaan uit uitkeringen voor werknemers met zwangerschaps- of bevallingsverlof die van het UWV zijn ontvangen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingslasten van het kantoorgebouw en inventaris/apparatuur betreffen de lokatie aan het Jean Monnetpark 27 te Apeldoorn. Het gebouw wordt tevens gebruikt voor scholing/trainingen ten behoeve van de scholen.

De afschrijving op het schoolgebouw van PCBO De Diamant in het Rooster betreft een eigen investering in ruimtes voor kinderopvang, die is gefinancierd uit de private middelen. In 2016 is voor deze school nieuwbouw gerealiseerd waarbij tevens extra ruimtes voor kinderopvang zijn betrokken. Met de samenwerkingspartner voor kinderopvang is een langdurige samenwerking aangegaan.

Als gevolg van een doorgevoerde stelselwijziging voor de verwerking van groot onderhoud door deze uitgaven te activeren op de balans wordt vanaf het boekjaar 2019 hierop afgeschreven.

De afschrijving in duurzaamheid zijn de investeringen in nieuw- of verbouw projecten. Deze afschrijvingen zullen de komende 10 jaar worden gecompenseerd door lagere energiekosten.

De afschrijving van schoolmeubilair neemt geleidelijk af. De aanschaffingen bestaan overwegend uit nieuwe vervangingsinvesteringen.

De afschrijvingslasten van ict-apparatuur en –infrastructuur namen in 2021 af. De afname heeft te maken met het geheel afgeschreven investeringen in infrastructuur. De afschrijvingen van ict apparatuur zijn wel licht gestegen.

Huisvestingslasten

De huur betreft het saldo van betaalde en ontvangen exploitatievergoedingen voor het gebruik van schoolgebouwen of onderwijsruimten die door de gemeente ter beschikking zijn gesteld en ruimtes in schoolgebouwen die door PCBO aan derden beschikbaar zijn gesteld. De kosten namen in 2021 toe door het gebruik van tijdelijke huisvesting voor PCBO Spreng Ughelen en tijdelijke huisvesting van Pass-Partout Kerschoten. Tevens zijn 2021 zijn exploitatievergoedingen ontvangen van kinderopvangorganisaties tot een totaalbedrag van € 176.418 (in 2020: € 195.850). De opbrengsten zijn in 2021 lager doordat voor een aantal lokaties de voorwaarden zijn gewijzigd.

De kosten van onderhoud bestaan uit het regulier onderhoud aan gebouwen, terreinen, technische installaties, binnen- en buitenschilderwerk, dakreparaties, rioleringswerkzaamheden en overig binnen- en buitenonderhoud. De kosten zijn inclusief de contracten voor energiebeheer en keuringen ingevolge wet- en regelgeving. De kosten zijn in 2021 licht gestegen.

Er is 2019 een stelselwijziging doorgevoerd waarbij de uitgaven voor planmatig groot onderhoud niet langer rechtstreeks ten laste van het resultaat worden gebracht maar op de balans worden geactiveerd en daarover wordt afgeschreven. Met de stelselwijziging is echter deze voorziening nog niet tot stand gekomen.

De kosten van energie en water zijn in vergelijking met de uitgaven over 2020 licht toegenomen.

De schoonmaak van de gebouwen is uitbesteed aan een schoonmaakbedrijf op basis van een meerjarig contract. Er is in 2020 een nieuwe aanbesteding geweest. Het nieuwe contract is in december 2020 ingegaan. De kosten zijn in 2021 aanmerkelijk hoger uitgekomen. Het verschil is te verklaren door extra gemaakte schoonmaakkosten als gevolg van coronamaatregelen tot een bedrag van € 370.000.

De kosten van heffingen bestaan uit verontreinigingsheffing, waterschapslasten en rioolrechten.

De overige huisvestingslasten betreffen de kosten voor tuinonderhoud, beveiliging (inclusief alarmafhandelingen), afvoer/verwerking van afvalstoffen en sanitaire voorzieningen. De stijging is mede veroorzaakt door extra maatregelen n.a.v. vandalisme.

Overige lasten

In het jaar 2021 zijn de totale overige lasten gestegen ten opzichte van het vorige verslagjaar. De overige kosten worden hierna afzonderlijk toegelicht.

Onder de post administratie- en beheerslasten zijn opgenomen de kosten van administratie, kopieerkosten, telefonie/internet, accountantskosten, vergaderkosten contributie PO-Raad en besturenorganisatie, kosten extern adviseurs, en overige bovenschoolse beheerslasten. In de kosten zijn tevens begrepen de kosten voor het nieuwe toelatingsbeleid van de drie schoolbesturen in de gemeente Apeldoorn.

De kosten inventaris, apparatuur en leermiddelen bestaan uit uitgaven voor verbruiksmateriaal en toetsmateriaal van het onderwijsleerpakket, de kosten van vervanging van leermethodes, leerlingvolgsysteem, kosten ict (digitale leermiddelen, licenties, contracten en kosten beheer), aanschaf van overige leermiddelen en onderhoud schoolmeubilair. In vergelijking met 2020 zijn de kosten van aanschaf leermiddelen fors toegenomen als gevolg van de bekostiging Nationaal Programma Onderwijs.

Onder de overige kosten vallen onder meer de kosten van medezeggenschap, representatie, marketing/communicatie, verzekeringen en overige schoolgebonden kosten en cultuureducatie. Hiervan zijn de kosten gestegen ten opzichte van het vorige verslagjaar als gevolg van hogere kosten medezeggenschap en bso.

Financiële baten

De financiële baten zijn in het verslagjaar gestegen. Als gevolg van regelgeving zijn de financiële activa in 2021 afgebouwd.

WNT-VERANTWOORDING 2021 STICHTING PCBO APELDOORN

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is van toepassing op Stichting PCBO Apeldoorn. Het voor Stichting PCBO Apeldoorn toepasselijk bezoldigingsmaximum in 2021 is € 163.000. Dit betreft het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse D. [aantal complexiteitspunten: a. driejaarsgemiddelde van de totale baten per kalenderjaar: 6 complexiteitspunten, b. driejaarsgemiddelde van het aantal leerlingen: 3 complexiteitspunten, c. het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren: 1 complexiteitspunt; totaalscore 10 complexiteitspunten].

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1	drs. E. Kopmels	drs. J. Boomsma
Functiegegevens	Bestuurder	Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01-2021 - 31-12-2021	01-01-2021 - 31-12-2021
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,95	0,9
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 123.671	€ 105.588
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.134	€ 19.524
Subtotaal	€ 144.805	€ 125.112
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 154.850	€ 146.700
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 144.805	€ 125.112
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020		
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01-2020 - 31-12-2020	01-01-2020 - 31-12-2020
Omvang dienstverband	0,95	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 123.601	€ 112.824
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.402	€ 19.057
Subtotaal	€ 143.003	€ 131.881
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 149.150	€ 157.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging 2020	€ 143.003	€ 131.881

WNT-VERANTWOORDING 2021 STICHTING PCBO APELDOORN

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	ir. C.E. Krist-Spit	drs. M.J. Pinto-Stam	R.E. van der Pot	drs. I.Sterenburg-van der Schaaf	prof. dr. B.J. ter Weel
	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter
Functiegegevens					
Aanvang en einde	01-01-2021 -	01-01-2021 -	01-01-2021 -	01-01-2021 -	01-01-2021 -
functievulling in 2021	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2021	31-12-2021
Bezoldiging					
Bezoldiging	€ 6.800	€ 6.800	€ 6.800	€ 6.800	€ 10.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 16.300	€ 16.300	€ 16.300	€ 16.300	€ 24.450
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging					
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020

Bedragen x € 1	mr. G.A. Biersteker	ir. C.E. Krist-Spit	drs. I. Lammerse	drs. I.Sterenburg-van der Schaaf	prof. dr. B.J. ter Weel	drs. M.J. Pinto-Stam	R.E. van der Pot
	Lid	Lid	Lid	Lid	Voorzitter	Lid	Lid
Functiegegevens							
Aanvang en einde	01-01-2020 -	01-01-2020 -	01-01-2020 -	01-01-2020 -	01-01-2020 -	15-10-2020 -	15-10-2020 -
functievulling in 2020	31-10-2020	31-12-2020	31-10-2020	31-12-2020	31-12-2020	31-12-2020	31-12-2020
Bezoldiging							
Bezoldiging	€ 5.667	€ 6.800	€ 5.667	€ 6.800	€ 10.200	€ 1.444	€ 1.444
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 13.083	€ 15.700	€ 13.083	€ 15.700	€ 23.550	€ 3.346	€ 3.346

Opgave accountantshonorarium

De honoraria van de accountant over 2021 zijn als volgt:	2021
	€
1. controle van de jaarrekening	38.452
2. overige controlewerkzaamheden	-
3. fiscale advisering	-
4. niet controlediensten	-
Totaal honorarium accountant	38.452

7.10 Bijlagen jaarrekening

Staat van baten en lasten van de stichting over 2021 (private exploitatie)

	Exploitatie 2021 €	Begroting 2021 €	Exploitatie 2020 €
BATEN			
Onroerend goed			
Huurwaarde kantoorpand	94.000	94.000	94.000
Huuropbrengst schoolgebouw De Diamant Het Rooster (eigen investering t.b.v. kinderopvang)	15.866	15.000	16.748
Financiële Baten			
Beleggingsopbrengsten	53	500	-
Totaal baten	109.919	109.500	110.748
LASTEN			
Onroerend goed			
Onderhoud gebouw	2.842	4.500	11.021
Verzekeringen en belastingen	5.747	7.000	5.541
Afschrijvingen kantoorpand en schoolgebouw	54.803	57.000	54.803
	63.392	68.500	71.365
Algemene kosten			
Afscheidsgeschenk groep 8 en overige kosten	20.947	31.500	22.530
Totaal lasten	84.339	100.000	93.895
Exploitatiesaldo	25.580	9.500	16.853

